

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENE

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“**Cene inseratov:**

Enostolpna petlinna vrsta
malih oglasov po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Po zboru delegatov SLS.

Maribor, dne 22. septembra.

Naše vrste držijo! Prerokovanje »Jutra«
in »Samouprave« o razrepu v SLS so se po-
kazale kot bajka. Smelo lahko trdimo, da v
naši državi ni stranke, ki bi se mogla glede
solidarnosti, organizatorične moči in vztraj-
nosti kosati z SLS! To je pokazal veliki zbor
delegatov SLS za mariborsko volivno okrožje
dne 20. septembra.

Zborovanje je bilo v vsakem oziru veli-
častno. Tu ni treba prav nobene olepšave!
Kar je, to pa je! Zbran je bil cvet naše stranke.
Naši pionirji so došli od vseh strani. Udele-
ležba je bila taka, kakršne nismo pričako-
vali. Če bi SDS imela na svojem zboru toliko
mož, bi »Jutro« izdalo posebno izdajo in bi
zapisalo, da dr. Žerjava poslušalo več tisoč
ljudi... Nam ni treba prav nič pretiravati.
Udeležba je bila ogromna. A to niso bili sami
kaplani, kakor nam nasprotni tisk vedno opo-
naša, ampak to so bili naši najboljši možje
iz vseh stanov. Naši voditelji ljudstva so zbo-
rovali. In mnogo je bilo inteligence. Niso to
bili »mežnarji«, kakor nas »Tabor« včasih
skuša sramotiti. Taka armada, kakor se je
zbrala dne 20. septembra pod poveljstvom dr.
Korošca, je nepremagljiva! Take čete ne mo-
rejo zlomiti ne nasilje, ne grožnje, ne sladke
obljube. Zapomnijo naj si to vsi tisti, ki sa-
njajo o razrepu v SLS, o padanju, o prestopu
pristašev SLS v druge stranke. Mariborski
zbor je lahko do dna duše prepričal vsakega
somisljenika, naše prijatelje, pa tudi neprija-
telje. SLS je kompaktna, njena organizacija
je do zadnje edinice pripravljena na še hujše
borbe, SLS se ne vda, SLS se ne da kupiti!

Namenoma smo pustili v zborovalno dvo-
rano tudi par mirnih ljudi, ki niso naši. Po
končanem zboru so izjavljali: Ne! Kaj tako
lepega nismo pričakovali! Slovenska ljudska
stranka je res edina opravljena in pooblašče-
na, da zastopa in predstavlja slovenski narod!

Govor voditelja dr. Korošca je presenetil
marsikoga. Naši neprijatelji so govorili pred
shodom, da je zbor delegatov sklican radi tega,
da more dr. Korošec podati izjavo, katera bi
pomenila ponudbo radikalni stranki, to se
pravi: dr. Korošec in cela SLS hoče kapitu-
lirati. Tisti, ki so mislili, da bo dr. Korošec
tako govoril, niso seveda prišli na svoj račun.
Samozavest in odločnost je zvenela iz nje-
govega govora, samozavestni so bili naši zbo-
rovalci. Mi nismo plašljivi! Dr. Korošec je gle-
de sodelovanja z radikali podal izjavo, katero
so delegati živo odobraval. Rekel je: »No-
čemo pa s tem reči, da je za nas v bodoče
vsako sodelovanje z radikalno stranko načelo-
loma izključeno. Pod gotovimi prepuščaj in
pogoji bi bilo tudi to mogoče. Toda danes o
tem govoriti ni bilo popolnoma brez potrebe,
ker stvar ni na dnevnem redu.«

Viharno odobravanje je žel dr. Korošec,
ko je povedal, da SLS hoče ostati verna bran-
niteljska Slovenije, slovenskega značaja, slo-
venskega jezika. Dolgotrajno ploskanje je sle-
dilo, ko je dr. Korošec rekel: »Izključujemo
vsako nanodno edinstvo, po katerem bi se
moralo odreči svojemu slovenskemu jeziku in
svoji slovenski zavesti. V zgodovini ni pri-
mere, da bi se kateri narod odrekel svojemu
jeziku in svojemu narodnemu življenju. So bili
ljudje, kakor v avstrijski dobi nemškutarji, ki
so se izneverili svoji lastni materi, a to so
bili posamezni pokvarjenci ali zaslepljenci, a
cel narod je kljub preganjanju ostal trden in
značajan. Tudi sedaj nastopajo slični ljudje, ki
se posmehujejo slovenski narodni zavesti, sme-
šijo slovenske kulturne pridobitve in se ode-
kajo slovenskemu občestvu, toda vsake volitve
pokažejo, da je slovenski narod ostal zvest
samemu sebi.« Nadalje pravi dr. Korošec:
»Bratom Srbom pa moramo reči: Ne držite se
izdajice slovenstva, kajti s tem si samo odbijate
pošteno slovensko dušo in varate sami sebe
o pravem razpoloženju slovenskega naroda.«
Pasus o slovenstvu so zborovalci sprejeli
z viharnim ploskanjem in dolgotrajnim odobra-
vanjem. Znamenje, kako hoče cvet našega na-
roda ščititi slovensko samostojnost in kako
hrepni po svoji samostojnosti.

Organizacija SLS je slavila z maribor-
skim zborom delegatov svoj praznik, svojo
parado. Mi bomo to organizacijo izpopolnili
tako, da bo ona tvorila trden temelj sloven-
skemu narodu. Nasprotniki vseh barv nas do-
sedaj niso mogli zlomiti, ne bodo nas pre-
magali tudi v prihodnje.

Konferenca ministrov.

ZNIZANJE ŽELEZNIŠKOV TARIFOV. — UDELEŽBA NA AMERISKI RAZSTAVI.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) V Belgradu je
zelo malo ministrov, vendar pa so se v Bel-
gradu nahajajoči ministri sešli na konferenco
in na njej razpravljali o vprašanju železniških
tarifov in o udeležbi naše države na raz-
stavi, ki se bo ob priliki 150 letnice osvobo-
jenja Amerike vršila v Ameriki. Seje so se
udeležili Slavko Miletič, Krsta Miletič, Ante
Radojevič, Ivan Krajač, Milan Srškić in Ni-
kola Uzunović. Minister za trgovino Ivan
Krajač je poročal o razgovoru z Backerom, ki
je radi tega prišel v Belgrad, da povabi našo
državo na udeležbo pri tej razstavi. Za raz-

stavo dobimo brezplačen paviljon in potrebno
površino sveta za razstavo, ki bo mednarodna.
Podrobnosti glede te razstave bo uredil mi-
nistrski svet. Znižanje tarifov stoji v veljavo
s 1. oktobrom. Popusti veljajo samo za do-
mače pridelke. Čez mesec dni se bo sestavila
posebna komisija, ki bo proučevala rezultate
znižane tarife. Izvedla bo eventualne po-
trebne popravke in potem bo končno veljavno
določila nove znižane tarife. Vladi je bilo
sporočeno, da odpotuje kralj jutri v Bar, po-
tem pa dalje v Dubrovnik. Ministri bodo kralja
spremljali ves čas na njegovem potovanju.

Izvrševanje rimskega dogovora iz leta 1922.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Italijanska vlada
je sporočila naši vladi, da bo za naprej iz-
vajala rimski dogovor iz leta 1922., ki določa
izplačevanje pokojnine. V slučaju, da je ozem-
lje kake občine z mejo razdeljeno med obe
državi, potem plačuje pokojnino vpokojencem
tega ozemlja tista država, katere državljan je
postal. Ako pa je medtem ozemlje kake ob-
čine ali pokrajine v celoti pripadlo eni ali
drugi državi, potem mora plačevati pokoj-
nino tista država, kateri je pripadlo ozemlje
brez ozira na to, ali so dotični vpokojenci
postali državljani druge države ali ne. Ta do-
govor je bil v Italiji že davno razglašen, ni
ga pa Italija še izvrševala. Na intervencijo
dr. Rybara v Firenzi ob priliki pogajanj in še
po nekaterih poznejših intervencijah je sedaj
Italija obvestila našo vlado, da bo ta dogovor
izvrševala in izplačevala pokojnine.

Jadranski železniški tarif.

Budimpešta, 22. sept. (Izv.) Posebna ko-
misija, sestavljena iz zastopnikov Avstrije,
Ogrske, Italije in Jugoslavije, ki se pogaja že
dalje časa za znižanje tarifov v takozvanem
jadranskem prometu, se je zedinila, naj ve-
ljuje že od 1. oktobra dalje znižane vozne
in sicer za prevoz preko italijanskega ozemlja
do Adrije 25—30 odstotkov, za prevoz preko
jugoslovanskega ozemlja po 15—35 odstotkov,
na ogrskih železnicah pa 20—40 odstotkov.

FINANČNO MINISTRSTVO DEMENTIRA.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Fin. ministrstvo
dementira vesti o najetju posojila v Ameriki,
in sicer z ozirom na način, kakor so bile te
vesti priobčene v časopisih. V demantiju se
ugotavlja dejstvo, da se dejansko namerava
najeti posojilo, neresnične so pa številke in
vsote, katere je priobčilo časopisje. Istočasno
dementira fin. ministrstvo vesti o odhodu fin.
ministra Stojadinovića in Stjepana Radića v
Ameriko, da bi tam najela posojilo in delala
propagando za najetje.

VTIS OSJEŠKIH RESOLUCIJ.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Odločno stališče
osjeških radikalov, ki so ga zavzeli na svojem
shodu v nedeljo, je našlo veliko odobravanje
med belgrajskimi radikali. Značilno je, da se
posebno odobrava zahteva osješkega shoda,
da se objavi sporazum med radikali in radi-
čevci. —

PRITOŽBA ITALIJANSKEGA POSLANIKA.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Italijanski po-
slanik v Belgradu se je pritožil pri zunanjem
ministrstvu, da naše ministrstvo za socialno
politiko še nadalje kljub obstoječim dogo-
vorom zahteva od italijanskih državljanov, ki
so zaposleni v naši državi, da prestopijo v
naše državljanstvo.

VPRAŠANJE KONKORDATA.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Zunanje mini-
strstvo dementira snočnje vesti o nadaljevanju
za konkordat 10. oktobra. Ministrstvo spo-
roča, da datum ni določen in da ne more
vedeti, kdaj in kako se bodo pogajanja na-
daljevala.

JUGOSLAVIJA IN GRČIJA.

Atene, 22. sept. (Izv.) Po vrnitvi iz Ze-
neve je zunanji minister Rendis poročal vladi
o delovanju v Društvu narodov. Novinarjem
je dal izjavo, in rekel, da bodo odnosi s
kraljevino SHS postali prirčnejši in zaup-
nejši. Pogajanja se bodo nadaljevala diploma-

tičnim potom, da se rešijo sporna vprašanja
in da se sklene prijateljska zveza. V zvezi s
tem poročajo listi, da bo prišel v Belgrad kot
novi grški poslanik Polikroniadis.

**Proti centralizmu in proti jam-
stveni pogodbi v Nemčiji.**

Monakovo, 22. sept. (Izv.) Bavarski kato-
liški listi obširno poročajo o zborovanju ba-
varskih kmetov v Tuntenhauseu. Govoril je
znani in kmetki voditelj dr. Heim. Govoril je
najprej proti jamstveni pogodbi in rekel, da
za Nemčijo ni treba nobene jamstvene po-
godbe, kakor jo zamišljajo v Berlinu. Če vstopi
Nemčija v Društvo narodov, bo s tem ve-
ljavnost versajske mirovne pogodbe le po-
daljšana. Politiko centra v Berlinu je ime-
noval dr. Heim nerazumljivo. Centrum ne bo
edin, dokler ne bo jasne odgovora na vpra-
šanje, ali centralizacija ali samostojnost dežel.
Če bi se voditelji bavarske ljudske stranke
držali gesla »Nazaj centralizmu«, bi na sto-
tisoče bavarskih kmetov zapustilo voditelje
bavarske ljudske stranke. Končno je pozival
dr. Heim zborovalce, da neustrašeno nade-
ljujejo boj za samostojnost Bavarske.

Boji v Maroku.

Pariz, 22. sept. (Izv.) Angleški listi poro-
čajo, da je Abd-el-Krim poslal k maroškem
sultanu zaupno osebo z nalogom, da ponudi
špancem in Francozom mir.

Pariz, 22. sept. (Izv.) Po poročilih iz Ma-
drida je položaj španskih čet v zalivu Alhuce-
mas še vedno jako kritičen. Marokanci imajo
zasedene vse višine okoli pristanišča in špan-
ski vojniki morajo biti vedno pripravljeni, da
odbijajo sovražne napade. Za uspešno ofen-
zivo so španske čete preslabe.

Pariz, 22. sept. (Izv.) Vesti, da je Abd-el-
Krim ranjen, niso resnične.

Pariz, 22. sept. (Izv.) »Information« po-
roča, da se je 6 romunskih letalskih častnikov
ponudilo francoski vladi, da gredo na bojišče
v Maroko. Francoska vlada je baje ponudbo
sprejela.

Pariz, 22. sept. (Izv.) Ameriška vlada je
pozvala ameriške letalce, ki se bojujejo na
strani Francozov proti Marokancem, da se ta-
ko vrnejo domov ali pa izgube po ameriškem
zakonu svoje ameriške državljanstvo. Abd-el-
Krim se je pritožil, da nosijo ameriški letalci
ameriške uniforme, čeprav Amerika ni napo-
vedala vojne Marokancem.

Madrid, 22. sept. (Izv.) Španski letalci so
zmletli okoli pristanišča Alhucemas na ma-
rokanske postojanke v zadnjih 10 dneh nad
3000 bomb. Španci so izgubili pri tem 6 letal.

BOJI V SIRIJI.

Bajrut, 22. sept. (Izv.) Francosko poročilo
javlja, da so Druzi doživeli pri Messifreju hud
poraz in izgubili 500 mož.

ALBANIJA BREZ PRINCA.

Bukarešt, 22. sept. (Izv.) V Jassy-u je
umrl princ Ghika, star 60 let. Princ Ghika je
trdil, da izvira njegov rod od znanege Sken-
der-bega ter da ima on zato pravico do al-
banskega prestola. V Albaniji ni imel nobe-
nega pristaša.

PROTI OBISKU ČIČERINA V VARŠAVI.

Bukarešt, 12. sept. (Izv.) »Progres« poro-
ča, da bodo diplomatični zastopniki Romunije
in baltičskih držav v Varšavi protestirali proti
nameravanemu obisku Čičerina.

Korak za korakom.

G. veliki župan ljubljanske oblasti je po-
tom okrajnih glavarstev ob začetku t. šolskega
leta poslal našim šolam odlok, v katerem se
odrejuje:

>V smislu čl. 12 odst. 4 ustave Kraljevine
Srbov, Hrvatov in Slovencev z dne 28. jan. 1921
nadzoruje prosvetno učitelstvo verske vaje
šolske mladine ob vseh predpisanih državnih
praznikih (1. december, dan proglašenja uje-
dinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev; rojstni
dan Njeg. Vel. kralja Aleksandra I.; 28. junij,
Vidov dan) ...

V vseh drugih slučajih je udeležba šolske
mladine pri verskih vajah po čl. 12 ustave ne-
obvezna. Kjer je krajevni običaj, da nastopa
šolska mladina korporativno pri šolskih mašah
in pri procesijah na Telovo in o Veliki noči,
pripada nadzorstvo veroučitelju ...

To so najvažnejše odredbe odloka. Ne mo-
remo se ubraniti misli, da je glavni namen te
odredbe pač ta, da se ukine obveznost verskih
vaj šolski mladini. Vsekakor pa bo to edini
efekt tega odloka. In tako se bližamo korak za
korakom gotovemu cilju: laizaciji šole. Verou-
čiteljem se zakonito priznane nagrade ne pla-
čujejo. Verouk se v nekaterih razredih od-
pravlja popolnoma, v drugih se število ur ve-
rouka krči. Samostanske šole se ukinjajo ali
pa se jim razmah preprečuje z odtegnitvijo
paralelk. Obveznost verskih vaj za šolsko mila-
dino se odpravlja. Torej v kratki dobi že precej
korakov k cilju.

Pa obrabimo svojo pozornost temu odloku
kot takemu. Po Vašem pravnem prepričanju
1. ta odlok ni v skladu z ustavo, čeprav se na-
njo opira. Člen 46. ustave jasno govori, da iz-
vršujeta zakonodajno oblast kralj in narodna
skupščina skupno. Nove zakone izdaja, že ob-
stoječe odpravlja ali izpreminja (razširja ali
omejuje) samo ta zakonodajna oblast. Uredbe
upravne oblasti imajo po ustavi zakonsko ve-
ljavo samo v slučaju, ako je pravna oblast
dobila za tako uredbo z zakonsko veljavo po-
sebnou zakonito pooblastitev (čl. 94. ustave).
Brez dvoma je ta zakonodajna pot izjemna in
torej upravičena le res v izjuni in neodlož-
ljivih slučajih, kjer se ne more pričakovati, da
bi redna zakonodajna oblast storila svojo dolž-
nost pravočasno in bi vsled zapoznitve javnost
trpela veliko škodo. Ali ima g. veliki župan za
ta odlok potrebno zakonsko pooblastitev? Raz-
loga zanj gotovo ni, kajti baš to vprašanje ni
tako nujno in ne tako pereče, da bi bilo za nje-
govo rešitev potrebna izjemna zakonodajna
pot. In vendar ima imenovani odlok g. vel. žu-
pana značaj zakonske uredbe, saj bistveno
omejuje obstojec, še vedno veljavni šolski za-
kon, ko odpravlja v njem zajamčeno obvez-
nost verskih vaj.

Kaj pa, če g. veliki župan za ta odlok po-
trebno zakonito pooblastitev ima? Vkljub temu
vztrajamo na mnenju, da ni v soglasju z ustavo.
To svojo trditev utemeljujemo z že zgoraj na-
vedenim čl. 94. naše ustave, ki ne pušča no-
benega dvoma, ko pravi: »Uredbe ne smejo
nasprotovati ne ustavi ne zakonu, zaradi kate-
rega uporabe so izdane.« Ta odlok pa naspro-
tuje zaenkrat še vedno veljavnemu šolskemu
zakonu, katerega določbe v dosti važni zadevi
črta in izpreminja.

Nasprotuje pa tudi čl. 4. ustave, na kate-
rega se sklicuje. Ta odstavek res pravi: »Nihče
ni dolžan sodelovati pri verozakonskih de-
janjih, svečanostih, obredih in vajah ...«, toda
glede te neobveznosti predvideva izjeme, v ka-
terih bo obveznost tudi v prihodnje obstojala
tako ob gotovih praznikih (državnih), kakor
tudi za gotove osebe. Poglejmo le, kaj določa
čl. 12 odstavek 4. ustave dalje: »Nihče ni dol-
žan sodelovati ... razen ob državnih praznikih
in svečanostih in kolikor to odredi zakon za
osebe, ki so podložne očetovski, varstveni in
vojaški oblasti. Ljudskošolska mladina pa je
vendar podložna očetovski, oziroma varstveni obla-
sti. In glede te mladine ima ustava popolnoma
očito tendenco, da je dolžna udeleževati se ver-
skih vaj ne samo ob državnih praznikih, tem-
več tudi sicer. Stilizacija odst. 4. čl. 12. ustave
predpostavlja zraven verskih vaj ob državnih
praznikih tudi še druge verske vaje. V tem
tolmačenju nas potrjuje veznik »in«, ki smo ga
zgoraj v kontekstu ustavnega besedila pod-
črtali.

Odlok je mogočen korak k laizaciji šole.
Ali se oblast zaveda dalekosežnih posledic tega
odloka? Odlok pravi: »V vseh drugih slučajih

(razen ob drž. praznikih, op. pis.) je udeležba mladine pri verskih vajah neobvezna. « Ima mo priliki poslušati mnenje šolnikov glede te določbe. Zaenkrat vlada med učitelstvom precejšnja disorijentacija in nejasnost, v koliko naj se odlok izvaja. Toda če se bo izvajal z vso konsekvenco, potem ta določba praktično znači: Odpravljene so vse šolske maše, tudi začetkom in koncem šolskega leta in nedeljske šolske maše. Odlok sicer milostno dovoljuje »Kjer je krajevni običaj, da nastopa šolska mladina korporativno pri šolskih mašah in pri procesijah na Telovo in o Veliki noči, pripada nadzorstvo veroučitelju.« Toda ta koncesija je v praksi iluzorična. G. veliki župan, oziroma avtor tega odloka kakor da ne ve, da je pri nas po deželi veroučitelj v največ primerih edini duhovnik v župniji in da je torej nemogoče, da bi opravljal sv. mašo in hkratu nadzoroval otroke. Dalje ta odlok, če bi se konsekvenco izvajal, odpravlja molitev pred in po pouku. Odpravlja, če bi se konsekvenco izvajal skupna sv. obhajila trikrat na leto. Odpravlja, konsekvenco izvajanje duhovne vaje v višjih šolskih edinicah. Odpravlja praznovanje spomina vzornika mladine, sv. Alojzija, i. t. d.

Ali ni na našem prosvetnem polju nujnejših zadev, katere bi bilo treba rešiti kakor pa vprašanje verskih vaj, ki vendar služijo moralni vzgoji mladine? Baš v začetku tega šolskega leta zopet slišimo o nešteti težavah našega šolstva: o šolah, ki so prazne, o šolah, ki se sploh niso otvorile, o šolah, ki so prenapolnjene, o šolah, ki nimajo zadosti učiteljev, o šolah, ki jih imajo preveč, o gimnazijah, ki ne vedo, kako razdeliti pouk vsled prenapolnjenosti itd. itd. Mar ne bi bilo nujnejše te razmere urediti, kakor pa spreminjati stari uzus, ki je šolski mladini le koristen in jo veže z občestvom Cerkve, z ljudstvom, z moralnimi vrednotami krščanstva in katoliške liturgije, ki jih noben pameten človek razum kakšnega naprednjakarskega puhloglavca ne taji.

Odredba se niti gospodi okoli »Učit. Tovarščica« ne zdi umestna in nek stari učitelj svetuje svojim tovarišem, naj se prostovoljno udeležujejo verskih vaj šolske mladine, čeprav se bodo te vaje vršile neobvezno. O motivih tega ne bomo razpravljali, kar pa se tiče duha, ki zadnji čas našo šolsko upravo navdihuje, je ta najnovejša odredba očiten dokaz, da se hoče naša šola popolnoma ločiti od verskega občestva Cerkve. Kaj pravijo na to gg. Prepeluh in tisti, ki z njim simpatizirajo? Šolnik

Slavnosti v Črni gori.

Cetinje, 21. septembra 1925.

Slovesnosti na Cetinju so se izvršile po določenem programu. Včeraj so z velikimi slovesnostmi prenesli krsto z zemeljskimi ostanki vladike Rade Njegoša s Cetinja v grobnico na gori Lovčenu.

Grobnica vladike Njegoša je stala že pred vojno na Lovčenu. Za časa okupacije med svetovno vojno pa je dal avstrijski poveljnik Weber grobnico odpreti in prenesti Njegoševe kosti v neki samostan na Cetinju, kjer so položili Njegoševe kosti v preprosto leseno rakev in jo zabili z velikimi žebli. To rakev so sedaj položili v novi sarkofag.

Prihod kraljevske dvojice na Cetinje so naznanili topovski strelji. Na Cetinju se je zbralo do 20.000 ljudi od vseh strani Črne gore, iz sosednje Dalmacije in Hercegovine in drugod ter mnogo tujcev. Udeleženci so kraljevsko dvojico navdušeno pozdravljali.

Včeraj ob 4 zjutraj so topovski strelji naznanili začetek slovesnosti. Že ob 5 so se razporedile vojaške čete po celem mestu, koder bi imel iti spreved. Ob 7 sta prišla kralj in kraljica iz svojega apartamenta in se napotila v cerkev, kjer se je vršila služba božja. Ob sedmih se je pričelo opelo. V sredino cerkve je bil postavljen sarkofag, v katerem je bila krsta s kostmi vladike Rade Njegoša. Po dokončanem opelu so dvignili krsto, katero so kralj Aleksander, patriarh Dimitrije, ki je imel

opelo, barski metropolit Dožić in general Krpežević nesli pred cerkev. Tu je imel ohridski škof Nikola Velimirović govor. Po njegovem govoru so ministri nesli krsto, nakar se je razvil sprevod po mestnih ulicah. V sprevedu so korakali zastopniki vseh najvišjih drž. ustanov in zastopniki številnih prosvetnih društev iz cele države.

Ko je prišel sprevod izven mesta, so se napotili na Lovčenu z avtomobili. Kralj in kraljica sta zadnji del pota na Lovčenu jezdila na konjih. Ko je prišel sprevod na takozvani Jezerski vrh na Lovčenu, so opravili najprej parastos za vladiko Njegošem, nato pa so leseno rakev na slovesen način položili v novo grobnico iz belega marmorja. Kralj je potegnil sabljo in jo položil na njegov grob. Minister za vere Miša Trifunović je v lepem govoru orisal življenje in dela vladike Njegoša. Po obredu, preden so sarkofag zaprli, je kralj vzel s prsi albansko medaljo in jo položil v krsto.

Potem so se vrnili z Lovčena na Cetinje. Na polputa pri Ivanovih koritih je bil prirejen obed za kraljevsko dvojico in za ljudstvo. Pri obedu je bilo okrog sto poslancev in drugih ljudi. Same slovesnosti na Lovčenu pa se je udeležilo krog 300 udeležencev. Med obedom so pela pevka društva in igrala razne godbe. Po obedu je kralj sprejemal razne deputacije, ob pol treh pa se je vrnil na Cetinje.

Ob petih popoldne je bila na vrtu dvorca slovesna akademija, na kateri je govoril pisatelj Marko Car, namesto rektorja belgrajske univerze Pavla Popovića, ki se slovesnosti ni mogel udeležiti, ker je bil zadržan. Zvečer se je vršila slovesna predstava, na kateri so predstavljali razne prizore in odlomke iz Njegoševga »Gorskega venca«.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Avstrijska vlada je po svojem zastopniku v Belgradu izročila našemu zunanjemu ministru rokopis »Gorskega venca« od vladike Rade Njegoša. Ta originalni rokopis se je nahajal v dunajskih državnih arhivih. Za vrnitev tega rokopa so se med našo in avstrijsko vlado vršila dolgotrajna pogajanja. Dunajski državni arhiv je vrnil to delo, ki je bilo svoj čas za časa okupacije odnešeno na Dunaj. Ta gesta dunajske vlade je bila pozdravljena z velikim zadovoljstvom.

UREDITEV FRANCOSKIH DOLGOV AMERIKI

Pariz, 22. sept. (Izv.) »Newyork Herald« poroča, da bo francoska delegacija za ureditev francoskih dolgov predlagala ameriški vladi, da se popišejo vsi francoski dolgovi na Ameriko, ki so bili narejeni pred vojno in po vojni, dalje da se določi za plačevanje dolgov doba 62 let in da se določi 2 in pol odstotka obresti za tozadevne francoske zadolžnice. Vsota, ki naj bi jo plačevala Francija prvih 10 do 15 let, naj bi se določala od leta do leta, primerno finančnemu stanju Francije, pozneje pa bi se uveljavila stalna letna odplačilna vsota.

Newyork, 22. sept. (Izv.) Predsednik Coolidge upa, da bo dobil v parlamentu in v senatu večino za odobritev pogodb, sklenjenih za poravnavo mednarodnih dolgov. Takoj nato bi predsednik Coolidge sklical konferenco za razorožitev.

IZGON TUJIH KOMUNISTOV IZ AMERIKE.

Newyork, 22. sept. (Izv.) Državni tajnik Davis je izjavil, da bo vlada Zedinjenih držav izgnala iz dežele vse tujerodne komuniste, ker delujejo odkrito proti vladi in proti obstoječemu državljanskemu redu.

LAKOTA V INDIJI

London, 22. sept. (Izv.) Zaradi hude suše v južnih krajih Indije in v okrožju Bombaja grozi celi Južni Indiji lakota. Vlada je določila primerno podporo za dovoz živeža v kraje, katerim grozi lakota.

MORNARSKI ŠTRAJK V JUŽNI AFRIKI.

London, 22. sept. (Izv.) Zaradi mornarskega štrajka so vsa južno-afriška pristanišča

z blagom in z ladjami prenapolnjena. Ministrski predsednik je poklical ministra za promet na razgovor, kako bi se dal štrajk najhitreje končati.

POŽARI V TOKIO.

London, 22. sept. (Izv.) V Tokiju je pogorelo poslopje ministrskega predsednika in palača kneza Tokugava. Celokupna škoda znaša nad 20 milijonov jenov (5 milijonov dolarjev).

Politične vesti.

Radić v Zenevi. Stjepan Radić je govoril v Zenevi tudi v komisiji, ki je razpravljala vprašanje o raznih beguncih, zlasti o ruskih. O tem Radićevem govoru poroča »Politika«, da je bil pač krajši kakor prvi, da pa Radić ni nihče ploskal, dočim so poslušalci vse druge govore odobraval. V Zenevi je navada, da se govori na angleški način, mirno in z rokami v žepu. Ko so volili komisijo 10 članov za podrobno razpravo tega vprašanja, Radić zopet ni bil izvoljen. Zenevski listi, ki veljajo kot glasila Društva narodov, imenujejo Radićev govor kratko »senzacionalen«.

Svetozar Pribičević in radikali. Med Svetozarjem Pribičevićem in glavnim glasilom radikalov »Samoupravo« se je vnel hud boj, ki ga vsa belgrajska politična javnost jako živahno komentira zaradi ljutosti, s katero napada »Samouprava« Pribičevića. Nevolja »Samouprave« pa nam bo razumljiva, če bremo, kaj govori Pribičević o radikalih na svojih shodih. Tako je rekel po poročilu zagrebških »Novosti« na svojem shodu v Banjaluki med drugim, da mora zbirati narod okoli sebe, »jer su sve stranke stare i predratne, pa ih treba rasturati, a prije svega radikalisku stranko, koja je stara i koja je dala, što je mogla, a više ne razumije potrebe cijele države«.

Beleške.

Napačno taktiko nam očita oficijozus »Zveze slovenskega kmetijskega ljudstva«, Narodni dnevnik. Pravi, da mi ne udarjamo radikalne stranke, ki da je naš glavni nasprotnik, ampak Puclja in Prepeluha, ki da sta vendar samo »stranska krila« sedanje vladne večine. Te naše taktike Narodni dnevnik ne razume, češ da vzbuja opravičeno ali neopravičeno domnevo, da se hoče SLS prejalislej z radikali pobotati. — Mi pa mislimo, da je naša taktika prava, in sicer baš zato, ker Narodnemu dnevniku ne ugaja, kajti sicer bi je gotovo ne grajal. V ostalem pa ni res, da mi radikalom priznavašmo, naj Narodni dnevnik blagovoli samo še enkrat prebrati zadnje dr. Koroščeve govore, v katerih se radikalna stranka ne prijemba baš z glave-rokavicami, česar tudi ne zasluži. Da pa za nekaj taktov krepkeje udrihamo po samostojnejših in bivših mirotvornih republikancih, za to je zadošten vzrok v tem, ker so le-ti v zvezi z Radićem zapustili enotno opozicijsko fronto proti centralizmu in je njihova kapitulacija, ne pa radikali, vzrok začasne zmage Pašičevega centralizma, ki predvsem bije nas Slovence. Razlaga je torej zelo enostavna in se čudimo, da je Narodni dnevnik ni sam pogodil.

Celo kopico demokratskih zmag in klerikalnih porazov iz občinskih volitev je že nabralo »Jutro« po svojih predelih. Za Aržišami in D. M. v Polju zdaj še Moste, Križe, Šmihel-Stopiče — vse same zmage SDS. Seveda si jih skonstruiral »Jutro« na jako preprost in originalcevske proglase enostavno za demokratske, oziroma napredne, kakor n. pr. tista dva odbornika, izvoljena v podobni Senični, ki sta oba odločna pristaša SLS. V Šmihelu-Stopičih ima SLS večino z 20 odborniki, »Jutro« ji daje samo 18 odbornikov, v Križah je izmed 25 odbornikov SLS dobila 17 odbornikov, »Jutro« piše, da je klerikalcem v tej občini odklenalo in ob-

čina prešla v »napredne« roke itd. Mislimo, da bo na ta način »Jutro« vse občine v Sloveniji zaplenilo za SDS.

Zedinjene države Evrope.

Te dni smo poročali o spomenici grofa Conderhoveja, ki jo je predložil Društvu narodov in v kateri razvija svojo idejo o ustvarjenju zveze vseh evropskih držav. K tej ideji je izreklo svoje mnenje že več evropskih državnikov, politikov in drugih javnih delavcev, za in proti. Zelo interesantna je izjava, ki jo je podal Conderhoveju slavni francoski pisatelj in žurnalist Henri Barbusse (avtor znamenite knjige iz svetovne vojne »Ogenj«). On piše: »Vi me vprašate: 1. Ali smatrate, da je ustvaritev Zedinjenih držav Evrope potrebna. 2. Ali mislite, da je mogoča izvedba te ideje.

Obstojata dva načina, kako naj se smatra vprašanje ustvaritve Zedinjenih držav Evrope. Ali naj bo to delo vlad ali narodov? Kot delo vlad bi bila ta zveza po vsej priliki popolnejša, mogoče tudi uspešnejša, toda ona kakor sedanje Društvo narodov ne bi smela imeti drugačnega značaja nego takšnega, kakor odgovarja njenemu postanku. Sedanje Društvo narodov pa je ustanova, ki ima sicer viden cilj, ki pa, kakor se mi zdi, deluje nasprotno temu cilju. Če se ustanova Zedinjenih držav Evrope pojmuje v tem zmislu, potem bi ta zveza bila nekake vrste »nadkanclerija« (superchancellarie), v kateri bi odposlanci imperialističnega zapada bili zedinjeni, kjer bi vsak njih deloval z nacionalističnega stališča in partikularnih interesov, nikakor pa ne v interesu naroda in miru.

Ničesar ne bo doseženega, dokler se ne ustvari zveza držav od zdolaj navzgor, to se pravi: od elementov, ki imajo v resnici interes na miru; ne pa od zgornj navzdol, to je, od elementov, ki imajo interes na trgovski konferenci, nadmoči lastne zemlje in — vojni. To je elementarna resnica, ki je ne morejo potresti nobeni sofizmi.

Jaz sem s tem že vnaprej odgovoril na vaše prvo vprašanje. Jaz smatram ustvaritev Zedinjenih držav Evrope za nesrečen dogodek, če imajo stvoriti zvezo med takozvanimi »demokratskimi« vladami, ki so dejansko reakcionarne, kakor naša (francoska). To bi pomenilo vzdrževanje takega stanja, ki nas po vrsti vodi do zloma in krvoprelitja, in to tem več, če bi te Zedinjene države Evrope stvorile imperialističen blok proti »vzhodni azijski nevarnosti«. Jaz vidim v vsem tem samo eno smer, da se na širji podlagi uredi nesrečna narodna nasprotstva, a to bi bila domovina Evrope namesto domovina Avstrije, Nemčije, Francije. Jaz vidim po uresničenju vseh ostalih načrtov samo nevoljo, bedo in ubijanje mas na veliko.

Mogla bi se pa zares ustvariti zveza Zedinjenih držav Evrope, a samo, če bo zgrajena od širokih mas naroda. Rase se ne razlikujejo, kar se tiče izkoriščevanja in tlačanja, a kri vseh narodov je iste barve. Tistega dne, ko bodo mase delavcev in kmetov, to je zares živa sila človeštva, sklenile zvezo, tistega dne bodo izginile vse nevolje tlačanja, zatiranja in vojskovanja. Vsled stvari same bodo zavladale sile zdravega razuma. A drugače nikakor. Obstojta samo en pozitiven politični ideal, in čeprav je ta še daleč od uresničenja, a to je ustvaritev Zedinjenih držav Evrope od strani samih širokih narodnih mas.

Tako Barbusse, ki ga dolžijo simpatiji do komunizma. Vsekakor pa je mnenje slovečega pisatelja ne samo zanimivo, ampak največjeje ga upoštevanja vredno.

EXCELLA

najboljši in vendar najcenejši stroj rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana
palača Ljubljanske kreditne banke

F. V.:

Na versko-etnološkem kongresu.

Milan, 19. sept.

Na posebno željo sv. očeta se vrši letos »teden za versko etnologijo« v Milanu v prostorih katoliške univerze. Kongresi za versko etnologijo, ki se bavijo s proučevanjem verskih pojavov pri prvotnih, primitivnih narodih, so pričeli delovati na iniciativo Bonviera S. J. in W. Schmidta S. V. D. leta 1911. v Louvainu. Vojna je njihovo delovanje ustavila, toda po njenem viharju so topot oživeli. Letošnji (17. do 25. sept.) v Milanu je IV. te vrste. Vsak kongres se peča s posebno vrsto problemov, ki spadajo v versko etnologijo. Milanski ima na programu referate o metodi dela etnologov, moralni zavesti, ideji greha in odrešenja pri prvotnih narodih.

Otvoritev kongresa se je izvršila zelo slovesno po pobožnosti v univerzitetni kapeli in dvorani, ki nosi v kupoli latinski napis: Nulla unquam inter fidem et intellectum vera dissensio esse potest, sed opem quoque sibi mutuam ferunt. Ob inauguraciji je bilo navzočih kakih 100 udeležencev kongresa iz vseh dežel, med njimi P. Gemelli, rektor univerze in prof. Cestaloza, sekretarja kon-

gresa Schmidt in Pinard, strasburški škof Ruch, mons. Batiffol, univ. profesorji: Wunderle v Würzburgu, Valenzin v Lyonu, Allo v Freiburgu, Junker na Dunaju, P. Garaguan na Gregoriana, Ballini, Calderini, Padovani v Milanu in drugi. Prvi je v lepem latinskem govoru milanski kardinal Tosi izrazil svoje zadovoljstvo, da vendar ne morejo več nasprotniki katoličanom očitati, da se razen krščanstva in judovstva ne peča z religijami še posebej, saj je ustanova »tedna za versko etnologijo« prinesla na polju preiskavanj, po svojih kongresih in publikacijah že take uspehe, da imponira že vsem resnim znanstvenikom. Poudarja zasluge verskih etnologov za vero, ki najbolj udeležujejo program milanske kat. univerze: In religione scientia, in scientia religio. Potem je pozdravil kongres rektor Gemelli in prebral brzojav sv. očeta, ki se veseli napredka kat. znanosti. P. Schmidt se zahvali kat. univerzi za gostoljubljen sprejem in spregovori o delu, ki je že izvršeno. Opozarja na nove publikacije, znanstvena raziskavanja katol. učenjakov pri Pigmejcih na Malaki — Ognjeni zemlji in Negritih na Filipinih. Po zadnjih poročilih teza a narodih brez vsake religije ne drži nič več.

Opozarja na vatikansko misijonsko razstavo in sklep Pija XI., da ustanovi v Rimu stalni etnološki muzej.

P. Pinard S. J. je še isti dan popoldne razpravljal o historičnem gibanju v etnologiji, ki je obrnjeno predvsem proti apriorizmu evolucionistov, od tod imi nove etnološke šole »Kulturno historična«. »Etnologija mora izbirati: ali postati zgodovina, ali sploh ne obstojati. Prvi del ima že toliko znanstvenih uspehov, da ni dvoma o njegovi zmagi.« A. U. Padovani poroča o živahnem zanimanju italijanskih znanstvenikov za verske slove. Zvečer je govoril P. Gemelli širši publiki o katolicizmu in zgodovini verslovja ter dokazal, da je danes ta zgodovina nova apologetika katolicizma. Predavanje Gemellija, ki govori silno živahno in dobro komunicira s poslušalci, je želo buren aplavz.

18. septembra. V prostorih univerze je vse urejeno za kongres. Popolna razstava knjig za etnologe in verslovce, sobe za znanstveno delo in privatne konference itd. Vsi prostori pa kažejo katoliški značaj univerze. Kot prvi predavatelj je nastopil znamenit psiholog Lindworsky S. J. o kauzalnem mišljenju pri primitivnih in dokazal, da čudna kauzalnost v mišljenju primitivnih nikakor ne kaže na njegovo abnormalnost ali zaostalost, marveč si je moramo razlagati iz ozračja, v katerem živi in v katerem mora tako misliti. Z jasnostjo je razložil mišljenje izobraženega človeka; primitivnega in dejal,

da v praksi mislijo oboji približno na isti način. P. Gemelli, specialist za psihologijo, je kritično obdelal Freudovo teorijo o religiji primitivnih in obsodil neznanstveno njegovo sklepanje: ti pojavi so analogni — torej isti. P. Pinard govori o psiholoških analogijah, ki se kažejo pri vseh verah in se obrne proti indiferentizmu, ki iz tega sklepa na enakovrednost vseh ver. »Če točno vse psihološke pojave proučimo, vidimo tudi velike razlike, ki so zadosten dokaz proti indiferentizmu.

Za diferencialno psihologijo, individualno proučevanje je nastopal v svojem referatu tudi prof. Wunderle in opozarjal na važnost psihologije za etnologijo. Popoldne je bil slovesen sprejem kongresistov v kardinalovi palači. Skozi zgodovinsko važne sobane, kjer so bivali sv. Karel Boromej, Friderik Boromej, sedanji papež in drugi kot kardinali, so prišli udeleženci v sprejemno dvorano. Kardinal Tosi je v svojem govoru omenil, da je vesel, da more v palači sv. Karla Boromeja pozdraviti one, ki hočejo z orožjem uma braniti sv. vero in želel delu obilo blagoslova in uspeha. Predstavil je svoj dvor in se nato dalj časa razgovarjal s predavatelji in voditelji kongresa.

Vse delo kongresa je strogo znanstveno in nima nikakega namena manifestacije.

Dnevne novice.

Is šolskega polja. Kakor od verodostojne strani doznavamo, je sklenjeno, da se iz mestnih šol v Ljubljani odpusti okrog 20 učiteljskih moči, in sicer učitelje. Dokler se to ne efektulira in ne izvemo za razloge, se vzdržimo komentarja.

Slov. Narod tožen. Kakor poroča »Slovenski Narod«, sta sarajevski škof dr. Šarić in ljubljanski škof dr. Jeglič po svojem zastopniku dr. Brejcu vložila proti njegovemu uradniku tožbo radi članka »Intrige jugoslovenskih škofov«, v katerem jima je »Slov. Narod« očitil spletkarenje proti slovenskemu bogoslužju in proti konkordatu z Vatikanom.

Cerkveno odlikovanje. G. Alojzij Markež, ekonom v škof. zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano, je bil imenovan za škof. duhovnega svetnika.

Tiskovni zakon je izšel te dni v slovenskem prevodu v Zbirki zakonov, izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani. Ker smo časnikarji tu močno zainteresirani, moramo ugotoviti, da to besedilo, kakor ga je prinesel tudi Uradni list, ni točno. Preden o stvari spregovorimo natančno, omenjamo zazdaj samo to, da slovenski prevod ne prinaša uvodnega razjasnitvega zakonodajnega odbora k zakonu, ki k zakonu bistveno spada. To je zlasti velike važnosti z ozirom na člen 47 zakona, kjer se v uvodnem objasnitvenju definira pojem »izzivanja mržnje do države kot celote«, ki v členu samem ni opredeljen. Pa tudi členi 19, 53 in 86 zakona se v uvodnem objasnitvenju bistveno izpopolnjujejo in opredeljujejo. Velika hiba je, da je slovensko besedilo to enostavno prezrlo.

Samomori zaradi previsokega davka! Zagrebški »Jutarnji list« poroča o sledečem tragičnem slučaju: V Pristavi pri Meslinjem je živel trgovec g. Em. Suppanz, bivši avstr. kavalerijski častnik, ki se je po prevratu lotil trgovine z jajci. Dokler je trajala ugodna konjunktura, je šlo in dobički so znašali milijone, temu primerno so bili tudi davki, zlasti dohodnina. Ko pa se je konjunktura končala, so milijonski dobički izginili, visoka dohodnina pa je ostala. Ker ni mogel plačati, so ga zarubili. Ko pa je Suppanz zvedel za ruženje, je rekel: »Dražbena komisija v hišo — mrlič iz hiše!« Nato se je mož zastrupil z veronalom. Tragični slučaj pokojnega Suppanza je pač resen memento.

Umrli je gđ. Justina Schwingerja, učiteljica na Viču. Bolehala je že dalje čas na znani učiteljski bolezni — jetiki. Kal bolezni je bila dobila že v Dolenji vasi pri Ribnici, kjer je službovala daljšo dobo, a od leta 1920 pa je bila dodeljena viški šoli. Zadnje čase je morala večkrat na dopust. Odhajala je vsakokrat s težkim srcem. Hudo ji je bilo po učenkah, ki jih je tako zelo ljubila. Ni jim bila samo učiteljica, ampak tudi vzgojiteljica. S tovariši in tovarišicami je bila vsekdar kolegijska in tudi med ljudstvom kaj priljubljena radi svojega krščanskega mišljenja in življenja. Bila je do zadnjega vztrajna članica »Slovenske zveze«. Letošnje počitnice je oddala k svoji materi v Gradec in od tam se ni mogla več vrniti. 21. t. m. je zaspala v Gospodu. Pokopana bo v Gradcu, kjer počiva tudi njen oče, bivši državni pravdnik v Novem mestu. Mir in pokoj blagi duši!

Usposobljenostne preizkušnje za osnovne šole se prične na državnem moskem učiteljskem v Ljubljani, dne 6. novembra 1925. ob 8. uri zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za pripustitev k usposobljenostni preizkušnji se naj predlože po šolskem vodstvu pravočasno okrajnemu nadzorniku, da bodo najpozneje do dne 25. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščten, se bo pravočasno obvestil; posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. Izpraševalna komisija za osnovne šole v Ljubljani.

Deželane, ki pridejo po opravkih v Ljubljano, opozarjamo, da si ogledajo zelo zanimivo sportno in skavtsko razstavo v prostorih veleseljma, ki je odprta vsak dan od 1. do 6. popoldne. — Razstava nudi celotni pregled sportnega razvoja ter je v vsakem oziru zelo zanimiva. Vstopnina je le 3 dinarje za osebo. Ob nedeljah je odprta ves dan.

Gradec pri Litiji. Kakor je že znano, je leta 1920 pokončil 4 kilometre zračne črte dim iz topilnice, da so pomrle čebelarjem čebele. Začela se je pravda med topilnico in čebelarji, ki se zdaj ni končana. Pač pa nas je zadela od topilnice zopet druga nesreča. Dim je letos uničil ajdovo setev. Pred kratkim je komisija ugotovila, da je ajda poškodovana za eno tretjino pridelka. Ali bo prišla zdaj hitreje odškodnina kakor za čebele, ki se že pleče pet let. — Več prizadetih.

»Divji lovec« v Šmarju pri Grosupljem. V nedeljo dne 13. t. m. je naše gasilno društvo otvorilo novi odprta Finžgarjevo ljudsko igro »Divji lovec«. Igra je bila režijsko kakor tudi igralsko zelo lepo izdelana. Nihče izmed igralcev ni kvaril celote, kar je na ljudskih odrih prava redkost, posebno pa še pri tistih, katerih večina članov je privrženec na odru. Janez je bil pravi junak iz narodove domišljije s katerim je publika čutila in trepla. Ob njegovi strani Majda, ki ji gre vsa pohvala. Rihhtar je dosegel višek svoje igre v tretjem dejanju, ko zblazni. Gašper je podal pravega bahača in širokoustneža, ki je pa vedno pripravljn, da vrže puško v koruzo in zbeži. Pozabiti ne smemo Špele in Tineta,

še manj Jureta, ki je bil prav dober. Tonček je žel salve smeha. Vse priznanje gre Rozi in Anki, in tudi kmetom, ki so bili prave grde, kakor Jež, Rožman in drugi. Odrska scenarija je bila zelo okusna in lepa. Občinstvo je napolnilo dvorano do zadnjega kotička in je bilo s predstavo skozi in skozi zelo zadovoljno. Društvo je storilo prav, da je sklenilo ponoviti igro v nedeljo, dne 27. t. m. Želim jim tudi topot vsestranskega uspeha. J. K.

Nesreča. Vovk Josip, posestnika sin iz Police je padel s konja in si pri tem zlomil levo roko. — Zdravi se v bolnici v Ljubljani.

Pazite, da ne bodete prevarani! Radi nesrečnih zamenjav, ki se dogajajo, zahtevajte pri trgovcih razločno le milo »Gazela«! Ponaredbe odklanjajte!

Posetite ŠPORTNO RAZSTAVO na Veleselju!

Iz Ljubljane.

Gg. katehetom. Danes (v sredo) ob petih popoldne izreden sestanek v posvetovalnici KTD. Nadaljuje se delo za ureditev novega katekizma; hkrati se sestavi program za skupne mesečne konference ob prvih sredah.

Nagla smrt. Včeraj popoldne se je službeno mudil 47letni inkasat mestne plinarne g. Ivan Smrekar v posloju tvrdke »Impex« na Krekovem trgu št. 10. Postalo mu je slabo in hipoma se je zgrudil mrtev. Truplo so prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Krištofu, odkoder se bo v četrtek ob pol štirih popoldne vršil pogreb na pokopališče pri Sv. Križu. Pokojni je bil izredno vesten uslužbenec.

Elektromonterski tečaj. Strokovna zadruga koncesioniranih električarjev za Slovenijo v Ljubljani bo tudi letos spoznamno z ravnateljstvom Tehnične srednje šole v Ljubljani priredila tečaj za elektro-monterje. V to svrhu se je interesentom zglasiti v nedeljo, dne 27. t. m. od 8. do 12. ure popoldne pri združnem načelnstvu (Ljubljana, Lepi pot št. 12).

Umrli so v Ljubljani: Stanko Kolander, rejenec, 2 leti in pol. — Josipina Koplevska-Konovalova roj. Štetkova, zasebnica, 48 let. — Milena Sojer, hči železniškega uslužbenca, 7 mesecev.

Otrok s patrono. Osemletnemu Evstahiju Balohu je dal njegov tovariš Zdravko Horvat med igro dinamično patrono, ki jo je baže neke našel. Med igro je patrona eksplodirala. Deček je dobil težke poškodbe na glavi in na obeh rokah in so ga morali prepeljati v bolnico.

Brezobziren kolesar. Včeraj je neznan kolesar pred staro cukrarno na Poljanskem napisu povozil 5 letnega sinčka Antona Jerebiča, stanujočega v cykrarni. Kolesar je otroka težko poškodoval; da bi se mu ne bi bilo treba zagovarjati vsled prenapetosti in neprevidevnosti vožnje, je po nesreči izginil brez sledu.

Zdravstveni izkaz v Ljubljani. Zdravstveni izkaz mestnega fizikata v Ljubljani izkazuje v času 15.—21. septembra tole statistiko: Umrlo je 12 moških in 13 žensk, skupno 25 oseb. Smrti vzroki so bili: trebušni tifus in paratifus 1, 3 slučajni sušica, 2 radi kafa, 4 bolezni na srcu, 1 pljučnica, 1 druge bolezni na sapnikih, 1 bolezen na želodcu, 1 krčenje jeter, 1 samomor, 9 drugih bolezni. Med tem časom se je rodilo 35 otrok in sicer 18 dečkov in 17 deklic. — Naznanjene nalezljive bolezni: 1 slučaj griže in 1 slučaj davice.

Nesreča. Dijk Š. B. se je na prostoru »S. K. Primož« vezbal v metanju kcpja. Pri metanju je po naključju zgrešil cilj in je kopje zadelo Ernesta Junteza v levo oko, katero so mu morali v javni bolnici odstraniti.

Napad. Paternostra Josipa, livarja Strojnih tovarov in livaren v Ljubljani, je v Podgorici napadel Ivan Ježak in ga sunil s nožem v desno nogo. Paternost je bil prepeljan v bolnico, Ježak pa bo prišel pred sodišče.

Tatvine. Pri kuharici Neži Stupica je bilo vlomljeno v njeno stanovanje na Jegličevi cesti št. 5 ter ukradeno iz torbice 211 Din v gotovini. Vlomilec je baže imel ponarejen ključ, kajti denar je odnesel iz zaklenjene spalne sobe, katero je po »opravilu« spet zaprl. — Ani Istenič v Sp. šiški je bila z dvorišča ukradena 2 cm debela in 30 m dolga vrh, prepletena z žico, za sušenje perila. 500 Din vredna vrh je bila na Viču že izsledena, baže sta jo ukradla dva delavca.

Krasne otroške in damske obleke priporoča Krištofič-Bučar, Ljubljana.

Krojaški atelje
K. Pučnik
Tavčarjeva ul. 3
najboljše angleško blago
prvovrstno delo

Iz Štajerske.

Shod Slovenske ljudske stranke v Rušah pri Mariboru dne 20. sept. je bil dobro obiskan. Večina zborovalcev so bili delavci, kateri morajo sedaj plačevati delavski davek. Pred volitvami so jih razni improvizirani »prizatelji delavstva« iz vrst velepodjetništva pregovarjali za SDS, katera pa je potem uboge delavce tako sijajno zastopala, da je glasovala ob priliki dvanaestin za obdavljenje ročnih delavcev. Radi tega so se delavci sedaj spame-tovali in nočejo o »Uniji« nič več slišati. Zborovanje SLS je bilo res lepo. Predsedoval mu je spoštovani ruški župan g. Rovnjak. O položaju je poročal poslanec Žebot. Ko je poslanec govoril o tem, kako so vlogo SDS glede nesrečne davčne centralistične politike prevzeli Radičevci in kako se sedaj Radič obema z belgrajskimi centralisti, so tudi bivši Radičevci volilci spoznali, da je Radičeva politika nesrečna za vse naše sloje. Zborovalci so dali duška svojemu čutenju in so glasno obsojali Radiča in njegove slovenske privrženice. Poslanec Slovenske ljudske stranke je zbor izrekel popolno zaupanje.

Razmere v Studencih pri Mariboru. Naša občina leži na desnem bregu Drave in tvori pravzaprav z Mariborom eno celoto. Prave meje med občno Studenci in mestom Mariborom sploh ni. Če gledaš z visokega Kozjaka ali Pohorja na Maribor, spadajo Studenci po svoji legi pravzaprav k Mariboru. Ali vendar kako velika razlika! V Studencih nimamo ne vodovoda, ne električne razsvetljave in še marsikaj drugega ne. Kako je to mogoče? Skoraj vse občine na Dravskem polju, južno od Maribora imajo napeljav iz Fale električno silo, samo »rdeči« Studenci delajo izjemo. Ko je mesto Maribor napravilo ugodno pogodbo s Falo, je tudi nemško-socialdemokratska večina v občinskem odboru imela priliko, da se posluži te ugodnosti, a se je ni. Ta politika sedaj tepe občane, posebno obrtnike. Niti sedanjí občinski odbor, v katerem imajo zopet socialdemokrati večino, še dosedaj ni napeljal elektrike v Studence.

Slavnostna otvoritev in blagoslovitev Društvenega doma pri Sv. Ani v Slov. goricah se vrši prihodnjo nedeljo, 27. septembra. Z otvoritvijo doma je združeno tudi veliko narodno slavlje. Prosvetna društva in mladinske organizacije iz Slov. goric sodelujejo pri tej prireditvi. Kot slavnostna govornika nastopita dr. Andrej Veble in domači poslanec Žebot. Društveni dom pri Sv. Ani je redkost med enakimi stavbami na Slov. Štajerju. Izvršila ga je mladina večinoma s kulukom.

Srečke efektne loterije dij. podp. društva v Ljubljani se do konca tega meseca prodajajo po vsem spodnjem štajerskem. Prosimo tem potom ponovno vse naše somišljenike, zlasti pa častito duhovščino, ki se za vsako dobro stvar prva zavzame in žrtvuje, naj nam pomaga pri tem delu in ljudstvu našo akcijo toplo priporoča.

Stanje vinogradništva v kozjanskem okraju. Letošnja vinska letina v kozjanskem okraju obeta biti precej bogata, v kolikor ni v nekaterih vaseh zahodnega dela uničila toča. Posebno vitranjsko vino, kjer ima skoro polovica posestnikov celega okraja svoje vinograde, je splošno znano kot dobro vino ter dosega po svoji kakovosti popolnoma bizelskega in tudi skoro ljutomercana. Če nam bo naklonjeno ugodno vreme s toplim solncem zadnji teden pred trgatvijo, lahko pričakujemo vsaj malo odpomoci proti gospodarski krizi, v kateri se nahajamo. Letošnji pridelek se plačuje tukaj že po 10 Din liter in ga sploh ni nikjer dobiti, izvzemši vinskih trgovcev. Da je doseglo tukajšnje vino tako ceno, je vzrok tudi to, ker se naš kmet nahaja v denarni stiski ter je prisiljen prodati vino takoj po trgatvi, akoravno nas skušnja uči, da je vino takoj po trgatvi polovico cenejše kot pa drugo leto v poletju.

Najlepša in razveseljiva darila za god Michaelom in Franciskom, Maksom in Simonom, Terezijam in Uršulam, Karolom in Martinom, Cilkam in Lizikam, Mickam in Urškam, Barbkam in Katarinam so brezdvomno srečke bogate loterije »Kat. prosvetnega društva« v Sv. Petru pod Sv. gorami. S praznim voščilom jim ne bodete ustregli, prav gotovo pa z našimi srečkami, katere se prodajajo po 5 Din. Pomislite, dobitkov je 250 in eden je krasnejši od drugega. Saj nas pa tudi mnogo stanejo! 50.000 Din niso mače solze. Posebno krasen je glavni dobiček, ki obstoji iz 2 postelj, 2 nočnih omarič, 1 umivalnika z zrcalom, 1 omare, 1 mize, 4 stolov in 1 podob; vse iz trdega lesa in politirano. Pa tudi drugi dobitki so dragoceni. 200 litrov bizelskega vina ali pigan preišči, to vam bi bilo po godu? No, mogoče bi rajši nov živalni stroj »Singer« —? Bog ve, če ne želite rajši lepe zofe in stolov, ali bala platna ali 20 kg fine kave? In tisti, ki vas rado zebe, li ne želite klastre bukovih drv? Tisti pa, ki rajši otepate kruh, si boste gotovo želeli vrečo bele moke. Kdo bo kaj dobil, se ne ve, to ne ve niti notar, ki bo 8. dec. žrebal srečke, a sigurno je, da bo vsak dobiček enemu dopadel. Zato pa pišite še danes po srečke, dokler je še lepa izbira, na »Loterijski odbor kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. Gorami«, ter priložite tolikokrat po 5 Din, kolikor srečk si želite. Ne rinite sreče od sebe, ki se vam nujna.

IZ MARIBORA.

† **Dr. Matej Osenjak.** Po dolgi in huđi bolezni je dne 20. septembra umrl v Mariboru odvetnik dr. Osenjak. Rajni je bil za časa Avstrije advokat v Gradcu. Po preobratu se je moral preseliti v Maribor. Dr. Osenjak je bil duhovnik, a je po kratkem kaplanovanju zapustil duhovniški poklic, šel študirat pravo ter postal advokat. Dr. Osenjak je bil rojak iz ljutomerskega okraja.

Smrtna kosa. V Mariboru je umrla v popoldne 21. t. m. po dolgotrajni, mučni bolezni Herma Bobek, hčerk a vladnega pristava v p. Mihaela Bobka, dijakinja III. letnika drž. ženskega učiteljskega v Mariboru, v nežpi starosti 19 let. Pogreb se vrši danes popoldne ob 3. uri Pokojna je bila vzor kot otrok in zelo marljiva dijakinja.

Del »Glasbene Matice« v Mariboru se je pod vodstvom svetnika g. Deva in ravnatelja Pogrebnegega zavoda g. Gerbaca udeležil kongresa pravnikov v Belgradu. Pevski zbor je sodeloval pri banketu v hotelu »Paris«. Te dni se vrnejo pevci v Maribor.

Znižanje cen kruha. Zadruga pekov je dne 17. septembra imela posvetovanje, na katerem je sklenila ob navzočnosti zastopnikov politične oblasti, da se s 23. septembrom znižajo cene pecivu v Mariboru sledeče: 1 kg kruha 5 Din 50 p, črnega 4 Din 50 p, 2 žemlji po 5 dkg 75 par.

Cene mesu so v zadnji dobi zelo navedovale. Konkurenca med mesarji je velika. Imamo nekatere mesnice in stojnice, kjer se prodaja goveje meso po 10 do 12 Din kg. Na Rotovškem trgu v mestni mesnici je meso stalno po 10 Din. Seveda je to meso slabše kvalitete, a za revnejše sloje je vendar cenejša hrana.

Sprememba posesti. Gostilničar v Magdalenskem predmestju g. Vrzel je kupil te dni za 250.000 Din gostilno Pregl v Mariboru na Slomškovem trgu. V tej hiši se je rodil znani nemški pesnik Kernstock, ki je spesnil znano velenemško: »Lieber rauchgeschwärmte Trümmer, wie ein windisch Maribor.« Bil je slab prerok. Sedaj je prešla celo njegova rojstna hiša v slovenske roke. G. Verzel, rojak iz Prlekije, bo sam vodil gostilno. — Kakor se po Mariboru govori, se za sanatorij »Petrovo selo« zanima nek nemški konzorcij iz Gradca.

Oblo jedilnih gob. V ponedeljek in torek so prinesli iz okolice obilico mladih in svežih jedilnih gob. Vlažna tla in izvanredno toplo solnce zadnjih dni je povzročilo bogato »letino« gob. Na trgu so se ženske kar trgale za gobe, ker jih še letos na Štajerskem zemlja ni mnogo rodila. Gobe so izvanredno lepe in niti niso posebno drage. Iz mesta so odšle včeraj cele trume ljudi v okoliške in pohorske gozdove nabirat gob. Svetujemo ljudem, da jih hitijo nabirati, dokler ne dobimo kake takse na to opravilo.

Na živinski sejmi v torek 22. t. m. so prignali živinorejci iz mariborskega in ptujskega okraja toliko goveje živine, kakor že dolgo ne. Tudi kupcev je bilo precej, posebno Avstrijcev in tudi nekaj Italijanov. Cene volom so se močno dvignile, dočim je cena pri drugih vrstah živine zrastle samo za 50 para do 1 Din pri kg napram cenam od prejšnjega torka. Največ živine so kupili lastniki avstrijskih in čeških tvornic konzerv, kateri pošiljajo svoje izdelke francoski in španski armadi v Maroko. Upati je, da bodo cene volom še poskočile, ker je veliko povpraševanje za tem blagom.

GRITZNER in FENIKS KOLESA

in živalni stroji edino elegantni, najtrpežnejši, zati tudi najcenejši samo pri

JOS. PETELINC-U,

poleg Prešernovega spomenika, Ljubljana.

IZ PTUJA.

VII. redna seja mestnega sveta se je vršila dne 19. 9. ob 6. uri zvečer na mestnem magistratu. Ko se je prečital in odobril zapisnik zadnje seje, je poročal g. župan dr. Senčar: Uradništvo se je le deloma poslužilo pravice na dopust. Računski zaključki prejšnjih let so predloženi, pregleduje jih sedaj revizor ravnatelj mestne hranilnice Kasper. Tako bi mogoče sestaviti pravočasno proračun za leto 1926. Gerentstvo občine Ljubljana je poslalo dopis, da naj slo. avtonomna mesta ustvarijo zvezo avtonomnih mest Slovenije, ki nikakor ne bi bila »plemenska« zveza in se naj bi pozneje razširila na vso kraljevino. Zveza naj bi varovala avton. pravice mest. Tej akciji se pridruži tudi Ptuj, ki pošlje v Ljubljano svojega delegata. Kuratorij Mladeke predlaga občinskemu svetu, naj se ukine zavod vsled slabega obiska s koncem septembra. Za gospodinjstvo šole se ni priglasilo dovolj gojenk. Učiteljica, ki bi morala prevzeti vodstvo zavoda, ni dobila dopusta. Dr. Fichtenau predlaga, naj se o tem sklepa šele potem, ko bodo predloženi računski zaključki zadnjih dveh let. Sprejel se je predlog dr. Fumerca, da se sklep o ukinitvi odobri. O uporabi prostorov Mladeke bo obravnaval kombiniran odsek, ki naj obč. svetu stavi o tem predloge. — Ker na zadnji seji ni bilo dovolj obč. odbornikov navzočih, potrebna je za to stvar tričetrtinska večina, je obč. odbor še enkrat sklepal o odprodaji parcel 359 in 360 ter prejšnjega vojaškega vežbališča na Bregu. Sklenjeno je bilo.

da se te parcele prodajo na javni dražbi. — G. ključavničarski mojster Scheichenbauer je 6. V. 1919 kupil od Mestne hranilnice hišo v Krempeljevi ulici za 60.000 kron. Nadzorna oblast ni dovolila nakupa. Vršila se je tožba, ki jo je g. Scheichenbauer zgubil. Ravnateljstvo in odbor Mestne hranilnice sta sklenila, da izročita hišo g. Scheichenbauerju v lastnino, če se doplača 75.000 Din. To vsoto kupec tudi ponuja. Ta sklep je bil soglasno odobren. Mestna hranilnica bo dobila na ta način tekočega kapitala, med tem ko bi bila hiša sedaj mrtev kapital. S trgovcem Ivom Stuhcem v stari vojašnici se je sklenila pogodba na 5 let. Lokal si bo sam popravil. — Leopoldu Orlu in Hinku Koširju se odpisuje obča trošarina, ki sta je preveč plačala. — Občina ima 12 hiš, v katerih stanuje veliko strank. Strankam se je povišala najemnina po novem stanovanjskem zakonu s 1. oktobrom, a občina ni segla po maksimumu poviška, ampak je povišala pod maksimum. Povišek ni končno veljaven, ampak je dana strankam priložnost ustne pritožbe, če je povišanje neenakomerno izvedeno. (O povišanju najemnine v novi vojašnici, ki je last občine, mestna uprava ni ničesar predlagala. Op. poročevalca.) Delavnica v kopalnici se je oddala g. mehaniku Prosniku. Najemnina se bo po ogledu in po restavraciji prostorov, ki jo bo izvršil najemnik, definitivno določila. Skladišče in hlev na sejmišču se odda g. Smole za mesečnih 200 Din. Zvišanje zavarovalnine se je oddalo zavarovalni družbi Commerciale Union, ki mora oddati 50 odstotkov Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani. Prva je stavila najnižjo ponudbo. Mnogo se je razpravljalo o električni razsvetljavi. Populirna razsvetljava bo koncem prihodnjega tedna končana. V prvem mesecu je stala razsvetljava ulic 6000 Din, v drugem pa 10.000 dinarjev. To je previsoka vsota. Treba se je pogajati z Zadržno elektrarno za znižanje. Kilovatna ura stane sedaj 6 Din. To je veliko preveč. Res je, da se bodo številke znižale, ko bo več odjemalcev, a dosti ne bo zalego. Za izpopolnitev poulične razsvetljave se je dovolilo 20.000 Din. Dokler bo mestna občina, ki garantira z lepim zneskom Zadržni elektrarni, od nje odvisna, ni pričakovati v izdatni meri znižanja cen. Na razsvetljavo mestnega gledališča je občina pozabila. Sklenilo se je, da se pozovejo inštalaterji, da stavijo svoje ponudbe. Transformator je preračunal stroške na 27.000 Din, kar je preveč. Prispevati mora tudi Dramatično društvo. O oddaji bo sklepal finančni odsek. Od 12.—19. IX. je plinarna proizvedla 600 kub. m plina. Stroški so znašali 2881 Din, dohodki pa 2760 Din, primanjkljaj 121 Din. Konsuma ni več, ker je napeljan električni tok. Zato je bilo sklenjeno, da se obrat v plinarni s 15. oktobrom ustavi. Pri slučajnostih so razni odborniki kritizirali delo pri inštalaciji elektrike in drugo. Ob tričetrti na 10 je g. župan zaključil javno sejo, ki ji je sledila še tajna. V tajni se je obravnavala uradniška pragmatika, zvedeli smo tudi, da neki Ptujčan, ki sedaj živi v Gradcu, ponuja občini angleške funte na posodo, ki bi jih občina vsprejela, če bi jih tisti Ptujčan res imel.

Proti odebeltosti deluje s kolosalnim vspehom **samo Vilfanov čaj.**

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajalca Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Ilica 204

Iz ostale Jugoslavije.

Kipar Ivan Meštrović se je mudil pretekli teden v Dubrovniku.

Dvesto pretnj za posojila pri podružnici Državne hipotekarne banke v Sarajevu so vložili bosanski in hercegovinski kmetje. Vsi skupaj prosijo za posojila v znesku 8 milijonov dinarjev, povprečno torej vsak za 40.000 dinarjev.

Prijeti železniški tatovi. Zagrebška policija je prijela nekega Josipa Polanca iz Strahomincev, Rudolfa Martana in Ano Polanec, ker so že dalje časa kradli iz železniških vagonov različno blago.

Organizacija HSS v Sarajevu. V Sarajevu so ustanovili organizacijo HSS. Ustanovno skupščino je vodil Hakija Hadžić. V odbor so izvolili samo one, ki so bili pri zadnjih volitvah kandidirali ali varuhi škrinjic ali pa člani glavnega odbora.

Znižanje cen v Sarajevu. V Sarajevu so določili kot najvišjo dovoljeno ceno za beli kruh na 5,50 Dn, za črn kruh pa 4,50 Din. Znižali so tudi cene mesu in mleku in cene po gostilnah.

Z delavskimi mezdami v znesku 40.000 dinarjev je pobegnil Ivica Mašić v Novem Sadu. Zaposlen je bil kot polir pri stavbi Centralnega kreditnega zavoda v Novem Sadu.

Tristo vagonov sladkorja se je stopilo v sladkorni tovarni v Belju. Zadnja nevihta je namreč odnesla streho s skladišča in dež je stajal 300 vagonov sladkorja. Škodo cenijo na 30 milijonov dinarjev.

Prosjačenje v vlakih. Ministrstvo za promet je izdalo naredbo, po kateri je strogo prepovedano v vlakih beračiti in krošnjari. Vsa tozadevna prejšnja dovoljenja so preključena in neveljavna.

Rop. V občini Srbobran v Vojvodini je Branko Milinov napadel v temi iz gostilne domov se vračajočega kmeta Mladena Belića in mu vzel 2000 dinarjev. Roparja so orožniki izročili sodišču.

Iz Primorske.

Krivo sumničenje. Zaradi blagoslovitve nove kože d'Annunzijske na Snežniku in vojaških vaj je vojaška oblast napeljala po vseh vseh telefonske žice, ampak, kjer ni bilo hiš ali dreves, pa kar po tleh na cesti. Čez nje so šli težki avtomobili in kmečki vozovi ter jih na več krajih pretrgali. Sum je padel seveda na ljudstvo, ki je pa nedolžno. Zdaj so postavili v vsako vas stražo, ki je pa nepotrebna, ker je naše ljudstvo pametno.

Onečaščenje voj. pokopališča v Vrtojbi. Razni laški listi so poročali, da je bilo vojaško pokopališče v Vrtojbi onečašчено in beneški »Gazzettino« je dostavil sum, da so pokopališče onečastili Slovenci iz sovraštva do Italije. V Vrtojbo so se takoj pripeljali iz Gorice visoki gospodje, da slučaj preiščejo. Preiskava pa je dognala, da so nekaj trupel izkopali italijanski vojaki v navzočnosti italijanskega vojaškega duhovnika in da o kaki oskrumbi grobov od slovenske strani ne more biti niti govora.

Neznani zlikovci so zlezli skozi odprto okno v stanovanje Hermana Puča v Rojanu in mu odnesli za 2000 lir vrednosti.

Policija je zaprla v Trstu 24 letnega Stefana Begga in 21 letnega Emila Sterna, ker sta v mestu napadla na ulici nekega delavca, ga pretepala in mu vzela 20 lir in delavsko knjižico.

Nesreča pri snajenju revolverja. Železničar Benjamin Andreazza v Trstu je snajil svoj revolver. Prezrl pa je, da je revolver nabasan. Revolver se mu je sprožil ter mu prestrelil dlan leve roke.

Loterija »Dijaškega podpor-nega društva«.

Dobrodelna loterija, ki ima namen omogočiti akademsko menzo v Marijanišču ter Dijaško podporno društvo sploh, je v polnem teku. Pisarna v Akademskem domu na Miklošičevi cesti št. 5 ima polne roke dela, da ustreza naročilom in daje informacije. Vidi se, da naše dijaštvo uživa med občinstvom velike simpatije in da se naši prijatelji dobro zavedajo pomena te podporne akcije. Tako je n. pr. nek inženjer, naš starešina, kupil sam 100 srečk, nek naš odlični zdravnik v Dolenjskega pa 30! Naše srečke prodaja večina trafik po mestih in deželi, dobe se po trgovinah, konzumnih društvih itd. Tudi pri mnogih privatnikih vabi napis: Tukaj lahko srečaš srečo... Razprodajalci dobivajo 10-odstotno provizijo. Kdor nima sicer prilike, lahko naroči kar pri odboru, in sicer na naslov: Dijaško podp. društvo, Akad. dom, Miklošičeva cesta 5. Za manjše naročbe naj se pošlje denar naprej. — Pozornost vzbujajo plakati in reklame, vse v veselem študentovskem tonu. Opozarjajo Te, da kupi tudi Ti srečko v korist naših študentov in pomagaj, da se plemenita akcija izvrši kar najugodnejše.

Težki časi Anglije.

Kongres zveze angleških strokovnih organizacij Trade Unions je zaključil po sedem-dnevnem posvetovanju svoje zborovanje z resolucijo, ki pomeni hudo poslabšanje gospodarske krize, kakor je mogočna Anglija zdaj preživlja. Trade Unions, ki so veljale doslej kot konservativen in zmeren element angleškega delavskega gibanja, so se zdaj prvokrat izjavile kot izrecno socijalistične, in so s svojim pozivom na razredni boj do popolnega uničenja kapitalizma meščansko javnost naravnost vznemirile.

V vrsti v zadnjem času sprejetih resolucij je vzbudila največjo pozornost obsodba britskega imperializma in proklamacije pravice samoodločitve vseh narodov v britanskem cesarstvu od strani angleškega delavstva. S svojo resolucijo so Trade Unions prišle v direkten konflikt z vodstvom Labour-partije, ki je, dokler je bil na vadi Macdonald, zavzemala povsem blago stališče v problemih zunanje politike. Zdaj je vprašanje, kakše posledice bo imela ta resolucija na kongresu delavske stranke, ki se bo v kratkem vršilo, ker so sklepi Trade Unionsa prejudicirali sklepom kongresa.

Dasi je bilo v debatah zelo občutiti vpliv komunistov, ki so veliko prispevali, da je bila sprejeta tako ostra resolucija, se vendar ne more govoriti o nagibanju angleškega delavstva h komunizmu, od katerega je ono še vedno zelo daleč. Tudi dovoljeni odbor Trade Unionsa je v večini protikomunističen; komaj četrtina je naklonjena komunistom, toda si niti ne upa svojih simpatij odkrito izkazovati. Vsekakor je na sklep kongresa TU veliko bolj uplival slab gospodarski položaj nego komunistična agitacija. Kongres se je sešel v najbolj kritičnem času, ki ga najbolj označuje odprto pismo zastopnika angleške industrije Hunterja premijeru Baldwinu, v katerem ga pozivlje, naj najde nemudoma izhoda iz težkega položaja za industrijo, ker se Anglija nahaja na robu prepada. Industrija se mora rešiti iz zastoja. Od tega ni samo odvisna bodočnost Anglije nego bodočnost celega britskega imperija. Ne gre samo za krizo v premogovnikih in ladjedelnicah, ampak tudi za krizo v železni in jekleni industriji, kjer tvornice večinoma stojijo brez dela. Večji del ladjedelnic je zaprt, a raz-

mere ne kažejo kakega poboljšanja nego le še nazadovanje.

O rešeni resoluciji strokovnih organizacij je izjavil predsednik trgovskega urada sir Lister, da so ljudje, ki so prevzeli upravo Trade Unionsa, pripravljeni, delavske gibanje preobrniti v revolucionarno in komunistično organizacijo. Njemu je odgovoril znani delavski vodja Clynes, da je revolucionarnemu razpoloženju delavcev krivo edinole znižavanje mezd in pa brezposelnost. Tajnik organizacije rudarjev Coock je izjavil, da se dežela nahaja v krizi, kakor je doslej še nikoli ni preživela. Če bodo lastniki rudnike zaprli, bodo delavci našli pot, da jih spet odpro.

Proti dr Benešu.

Pogajanja za varnostno pogodbo med Francijo in Anglijo ter Nemčijo so spravila češkega ministra za zunanje zadeve dr. Beneša v neprijeten položaj, ker se je pokazalo, da se ne bo istočasno v vprašanju varnosti zapadnih nemških mej razpravljalo tudi o varnosti mej na nemškem vzhodu. To priložnost so izkoristili nasprotniki dr. Beneša in so ga začeli napadati od vseh strani.

Prvi ga je napadel »Venkov«, glasilo ministrskega predsednika Švehle. Ta list je dr. Beneša prijel samo enkrat, toda jako krepko. »Venkov« so sledili »Narodni listy«, glasilo čeških narodnih demokratov, ki jih vodi dr. Kramář. »Narodni listy« nadaljujejo svoj boj vtrajno. Za dr. Beneša pa so se postavili češki narodni socialisti in socialni demokrati.

Raznoterosti.

Zadnji izreki slavnih žensk. Kleopatra (živela 67 do 30 pred Kristusom): »Ne, ne bodo me vpregli pred voz zmagovalja.« Bala se je, da je ne bi Oktavijan spreženo v voz pripeljal v zmagovalnem sprevodu v Rim, kar bi bila za njo po prejšnjih osebnih in političnih uspehih največja sramota. — Devica Orleanska (1412—1431) na grmadi: »Vse moje poslanstvo je bilo od Boga. Vse, kar sem naredila, sem napravila na Njegovo povelje. Moj glas me ni varal, saj je bil Božji glas.« — Marjeta Škotska (1425—1455): »Fej to življenje, ne govorite mi več o njem!« — Ana Boleyn (1507—1536), žena Henrika VIII., ki jo je dal umoriti: »Slišala sem, da se rabelj na svoje delo razume. Tako majhen vrat imam.« Bala se je, da ne bi preveč postrani udaril, in je bila vesela, ker je bil rabelj dober. — Marija Stuart (1552—1587) k svojim dvornim damam: »Ne jokajte! Skrbela sem za vašo bodočnost! Recite mojim prijateljem, da umrem kot dobra katolinjka.« — Marija Tudor (1553—1558), angleška kraljica, je umrla od bolesti vsled zgube mesta Calais in je rekla pred smrtjo: »Če boste odprli moje srce, boste dobili notri zapisano ime Calais.« — Madame Roland (1754—1793) na mrtvaškem odru: »O prostost, kakšne zločine delajo ljudje v tvojem imenu!« Gospo Rolandovo so poslali na mrtvaški oder jakobinci, ki so zmeraj govorili o prostosti, a so bili zraven največji trinoči. — Gospa Krudener (1764—1824): »O, kako malo pozna svet stvari, ki bodo prišle v onem življenju.« — Kraljica Luiza Pruska (1776—1810) je zapisala tele zadnje besede: »Ljubi oče! Danes, pred smrtjo, sem zelo srečna, ker sem Vaša hči in žena najboljšega moža.« Zadnje besede pa, ki so prišle čez njene ustnice, so bile: »Gospod in Bog, hitro me sprejmi.«

Članstvo ruske komunist. stranke. »Bednota« prinaša sledeči kratek pregled, da za članstvo RKP (ruske kom. partije) tvorijo zastopniki več nego sto narodov. Rusov je največ: 535.086 ljudi, to je, tri četrtine vsega članstva. Na drugem mestu so Ukrajinci: 52 tisoč. Na tretjem mestu so Židje, ki jih je do 28 tisoč. Židje-komunisti so raztreseni vo vsem ozemlju SSSR, največ jih je pa na Ukrajini, kjer tvorijo v okrajih Kijev, Odesa, Harjkov, dosti številnemu povpraševanju z dežele: »Jekaterinoslav do 12 odstot. skupnega števila članov RKP. Manjše skupine z enim do enega in pol odstotka tega števila tvorijo Belorusi, Kirgizi, Uzbeki, Tatarji, Latiši, Armenci, Gruzinci. Kar se tiče najvišjih državnih uradov, se delijo člani CK (centraln. komiteja) in centralne kontrolne komisije sledeče: 156 Rusov, 10 Ukrajincev, 2 Belorusa, 24 Židov. Najvišja politična oblast: CIK (centr. izvršev. komite Sovj. Zveze in Ruske Sovj. republike) šteje 47 ruskih članov, 6 Ukrajincev, 5 Židov. Končno ima sovjetski ministrski svet sovnar-kom SSSR (sovj. narodn. komisarjev) med svojimi člani 17 Rusov, 1 Ukrajince in 3 Žide.

Oporoka tragedije Eleonore Duse. — V Newyorku so odprli te dni oporoko slaviteljske tragedije Eleonore Duse. Zaprtila je 40.000 dolarjev svoji sestri, ki živi v Cambridge-u.

Zdravnik pomeni smrt. Plonca je precej velik kraj v podkarpatski Rusiji, neke na češko-romunsko-gališki meji. Kraj leži v hribih, ampak vendar še v Evropi. Na neki seji občinskega sveta je menil neki občinski svetnik, da bi bilo dobro, če bi občina dobila tudi kakšnega zdravnika in je predlagal, naj plača vsak občan za zdravnika mesečno 10 kron, da bo zdravnik imel stalno plačo. Občinski svet je predlog pozdravljaj in ga — odklonil, ker

Očitani neuspeh v vprašanju jamstva za varnost vzhodne meje pa je samo zunanji povod za napade na dr. Beneša. Pravi vzroki tiče drugod. Tako je znano, da je dr. Kramář star nasprotnik dr. Beneša še od takrat, ko je dr. Beneš pri mirovnih pogajanjih v Parizu imel prvo besedo, dr. Kramář pa je moral čakati doma kot ministrski predsednik. — Agrarci (Švehla) bi zopet radi spravili na Beneševo mesto ministra Hodža, ki bi imel nalogo najti primerna pota za boljše razmerje do sovjetske Rusije. Če pa z ministrom Hodžom ne bi šlo, imajo agrarci v rezervi dr. Chvalkovskega, ki je bil še nedavno poslanik v Washingtonu in je svoje mesto zapustil baje le pod pogojem, da postane naslednik dr. Beneša.

Pri češki ljudski stranki dr. Beneš ne uživa nobenega zaupanja več po znani Husovi aferi. Podpirajo ga le, kakor rečeno, narodni socialisti in socialni demokrati. Končno odločitev o tem, ali bo dr. Beneš ostal na svojem mestu ali ne, pa bodo prinesle bodoče volitve.

Za vnanjo politiko Male antante ni brez pomena, kdo vodi oziroma kdo bo vodil vnanjo politiko češkoslovaške republike.

Cerkveni vestnik.

Člani krščanske Moške Marijine družbe se opozarjajo na slovesnost blagoslovljenja novega Mladinskega doma na Kodeljevem, ki bo v nedeljo dne 27. t. m. Duhovno opravilo dopoldne ob pol 10. uri, popoldne pa ob pol 3., zvečer proslavljena akademija v novi dvorani. Ko se postavlja nova trdnjava Marijine ljubezni, ne sme manjkati Marijinih sinov.

so bili gospodje svetniki soglasnega mnenja, da zdravnik pomeni smrt.

Največji tovor pomaranč pričakujejo te dni v Angliji, kamor bo pripeljala ena ladja 100.000 zabojev tega zlahkega sadu. V zabojih bo 15 milijonov pomaranč.

Svetovna vojska in ptice selivke. Tiste ptice, ki so šle pred svetovno vojsko čez Severno Francijo, so morale na vsak način svojo selivno pot preložit. Kakšne so povojne spremembe, še ne vemo natančno. Nekaj pa že. V »Revue Française d'Ornithologie« je izšla zanimiva študija, ki se peča s potovanjem navadnega žerjavi. Njegova pot vodi skoz Srednjo Evropo v Osrednjo Afriko. Pred letom 1914 se je ustavil žerjav od najstarejših časov, kar ljudje pomnijo, pomladi in jeseni, tja in nazaj, v ravninah ob Vogezih in v dolinah Moze, da se odpočije. Še v oktobru 1914 so se žerjavi na poti v Afriko tam ustavili. Sprejele so jih pa krogile pušk in topov, in žerjavi so imeli občutne izgube. Oni, ki so ušli so pokazali negostoljubni pokrajini hrbet in se niso vrnili nikdar več. Pa tudi od drugih žerjavov je le malokdo zašel v Severno Francijo nazaj. Skoraj se zdi, da so žerjavi svoje tovariše v Afriki opozorili na nevarnost, ki jim grozi gori na Francoskem.

Italijanski makaroni. Italijanski listi prinašajo poročilo, da preti Italiji izguba privilegija, ki ga je uživala stoletja. Tu gre za sloveče laške makarone, ker vse tako kaže, da bo v izdelovanju makaronov Amerika Italijo v dogledni bodočnosti prekosila. Iz statističnih podatkov je namreč razvidno, da je ameriški izvoz makaronov že lanske leto znatno prekosil laški izvoz. Vneti računarji so izračunili, da bi iz ameriških makaronov narejena črta merila 1.700 milijonov kilometrov. Zdaj bodo morda pa še zvezdoglebi izračunili, na katero nebeško telo bi se po tej makaronovi črti, prišlo. Da Italijani te preteče izgube monopola ne morejo biti veseli, je jasno ko beli dan.

31.000 češpljevih cmokov. Te dni so imeli v ubožnici v Lainzu v Avstriji slovesen dan: kuhali so se za gojence, katerih je 6000, češpljevi cmoki. Ta izredni praznik se obhaja vsako leto samo enkrat, kar je pri težkočah dobave te priljubljene hrane vseh sladkosnedih jezikov čisto umevno. Za 6000 siromakov je treba torej pripraviti 31.000 cmokov. Da se je to napravilo, je delalo 200 oseb, ki so že na vse zgodaj pričele z delom in so imeli pri rokah veliko množino sirovin. Porabili so namreč nič manj kot 1000 kg krompirja, 502 kg moke, 60 kg masti, 450 jajec in seveda 600 kg češpelj. Jed se je celi armadi kuharjev in kuharic povsem posrečila, kar so dokazovali radostni obrazi starčkov in stark. Vse je bilo dobre volje kakor malokdaj.

Vojna dolžnost v sovjetski Rusiji. Zvezni svet narodnih komisarjev je sprejel nov zakon o vojni dolžnosti, ki velja enako za vse narode SSSR. Vsi državljani od 19. leta naprej se pripravljajo na vojno službo potom obveznih orožnih vaj, ki trajajo mesec dni skozi dve leti. Z 21. letom se prične vojna dolžnost, ki traja dve leti pri pešcih in jezdecih, 3 leta pri letalstvu, mornarici in tehniških oddelkih. Na to se vpišejo vojni obvezniki v rezervi in sicer do 45 let. — Osebe, katerih versko prepričanje nasprotuje službi pod orožjem, se oprosti vojni dolžnosti, ako doprinejajo spričevalo deželne sodnije.

Posledice radodarnosti. V Laverpolu je umrl znani prijatelj kralja Edvarda VII. Butler. Nekdaj je bil zelo bogat, umrl pa je v veliki revščini, ker je prerad posojal denar, vrnil mu pa ni nikdar nihče izposojenih svot.

Gospodarstvo.

Trboveljska družba in Ljubljanska kreditna banka.

Slovenski javnosti je znano, da se že dve leti bje boj za slovensko posest Ljubljanske kreditne banke. Ekspozentom SDS se je posrečilo zaplesti Trboveljsko družbo v svoje mreže in z znanimi metodami priboriti si dostop v upravo največjega slovenskega bančnega zavoda. Neiskrenost, ki je bila od nekdanj nelepa čednost SDS, je tudi tukaj speljala na led poštene in dobromislečne narodne slovenske delničarje, ki so v dobri veri in z željo obvarovati zavod pred nepotrebnimi zapletitjaji, popustili več kot je bilo treba in nasledili zvijačam »gospodarskih mojstrov« SDS. Pri tem načrtu so se slednji posluževali finančne moči Trboveljske družbe in Slavenske banke v Zagrebu, katere lastnica je danes Trboveljska družba oziroma inozemski kapitalisti.

Kakor priznavamo možnost s pomočjo inozemskega kapitala koristiti domačemu gospodarstvu, dokler je inozemski kapital v naši odvisnosti in pod našo kontrolo, tako pa moramo odločno obsojati poizkus inozemskega kapitala, da bi obvladal katerokoli slovensko gospodarsko podjetje. Slovenska poštena javnost je s strahom gledala na početje ekspanzije SDS, ki se niso ženirali spravljati Ljubljansko kreditno banko na tak način v odvisnost tujega kapitala. Nimamo namena, škodovati gospodarskemu podjetju, kot je Trboveljska, zato ker je pri njej udeležen inozemski kapital, odločno pa moramo protestirati proti poizkusu Trboveljske družbe podjarmiti čisto slovenski bančni zavod kot je Ljubljanska kreditna banka in resno svarimo pri Trboveljski odločitve inozemske faktorje, da naj še pravčasno izprevidijo veliko pogrško, ki so jo storili ter naj se v poslednji uri otresejo vpliva ljudi, ki so prizadeali Slovencem že toliko nepopravljive škode.

Ne bomo pisali o tem, kako se je izvršila »nacionalizacija« Trboveljske in koliko milijonov so zaslužili pri tej transakciji nekateri pristaši SDS. Danes računamo samo z dejstvom, da so »Slavensko banko«, potom katere so svoječasno »nacionalizirali« Trboveljsko družbo, zopet prodali nazaj Trboveljski in hočejo sedaj izsiliti fuzijo »Slavenske banke« z Ljubljansko kreditno banko, da bi z rezervami tega zavoda pokrili izgube pri Slavenski banki. Tega načrta noben zaveden Slovec ne more odobravati. Če je Trboveljska družba in pri njej udeležena Landerbanka nasledila trikom nekaterih gospodov SDS, ki so zavozili Slavensko banko, tedaj naj Trboveljska družba in Landerbanka sami nosita posledice te za nje škodljive kompanije s SDS, ni pa treba zapletati v to mrežo še zdravega in uglednega največjega slovenskega bančnega zavoda.

Krivdo na nastalem položaju v vprašanju fuzije imajo razni činitelji v Ljubljanski kreditni banki sami. Ni najmanjša krivda na nastalem položaju na članih uprave slovenske večine v banki, ki se niso dovolj energično zoperstavili prejšnjemu vodstvu. V tem je greh večine uprave same, ki je bila dolžna nastopiti posebno energično, ker so se njeni

interesi popolnoma krili z interesi slovenskega naroda.

Svetujemo Trboveljski družbi v interesu njenega bodočega mirnega in uspešnega gospodarstva razvoja, da se takoj depolitizira in obenem desinteresira na Ljubljanski kreditni banki, katere si Slovenci ne bodo dali iztrgati iz svoje posesti. Le na ta način bo Trboveljski zagotovljeno priznanje lojalnosti, če z dejanjem pokaže, da se je odpovedala vsaki kompaniji s SDS. Sicer pa naj tudi sedanja vlada pokaže, kako zna varovati interese in posestno stanje slovenskega gospodarstva, drugače bo tudi ona soodgovorna za nastalo škodo in posledice.

Jamski les. V današnji tečajnici ljubljanske borze je zabeležiti notico za jamski les v vsaki množini, in sicer denar 170 Din za kub. meter fiko nakladalna postaja. Naši rudniki so po naših informacijah plačevali za jamski les dosedaj 140—150 Din.

Monopolski dohodki. V mesecu maju t. l. so znašali monopolski dohodki 195.846.125 Din napram 199.142.997 Din v maju lani (proračun za maj 1925 je bil 192.966.667 Din).

Češko-jugoslovanska trgovina. Iz praških listov posnemamo, da je opažati stagnacija v izvozu stekla in tekstilij iz Češkoslovaške v Jugoslavijo, kar je v veliki meri povzročil novi carinski tarif. Veletrgovina v Jugoslaviji je že dovolj nakupila za zimsko sezono. Jugoslovanski produkti že zelo konkurirajo inozemskim. Italijanska konkurenca si veliko prizadeva in vedno bolj izboljšuje svojo kvaliteto.

Padanje poljskega zlata. Že dalj časa je opažati padanje poljskega zlata, ki je že tretje leto. Koncem julija t. l. je bil prvi napad na stabilnost zlata, ko je izgubil skoraj 7 odstot. vrednosti. Ker pa je »Bank Polski« nastopila kot kupec, je zlat zopet narastel skoraj do paritete. Kljub temu je padel zlat koncem avgusta zopet za 18 odstot. pod svojo zlato pariteto. Na varšavski borzi je notiral dolar celo 7 zlatov (pariteta 518). Emisijska banka pa je zopet intervernila ter dvignila zlat, vendar pa je ostal še 60 odstotni disagio. Do srede septembra je zlat nanovo popuščal in dospel skoraj do iste točke, kjer je bil koncem avgusta letos. V Poljski sami so že prešli k računanju z dolarji — in sedaj vlada v vseh Poljski sosednjih državah veliko povpraševanje po dolarskih bankovcih in dolarskih devizah.

Borze.

22. septembra 1925.

DENAR.

Zagreb. Pešta 7.85—7.95, Berlin 13.325 do 13.425 (13.33—13.43), Italija 230.00—232.40 (230.65 do 233.05), London 272.125—274.125 (271.92 do 273.92), Newyork 55.9850—56.5850 (55.815—56.515), Pariz 264—268 (265.75—269.75), Praga 165.90 do 167.90 (165.85—167.85), Dunaj 7.8775—7.8975 (7.875—7.975), Zürich 10.84—10.92 (10.825—10.905).
Curih. Belgrad 9.2175 (9.225), Pešta 72.65 (72.50), Berlin 123.30 (123.30), Italija 21.30 (21.30), London 25.115 (25.115), Newyork 518.20 (518.20), Pariz 24.52 (24.60), Praga 15.375 (15.35), Dunaj 73.05 (73.—), Bukarešta 2.50, Sofija 3.80, Varšava 105.25 (105), Amsterdam 208.375 (208.20), Bruselj 22.845 (22.90), Stockholm 139.175 (139.—), Madrid 74.88 (74.85), Kopenhagen 128.75 (128.76), Helsingfors 110 (109.50), Atene 7.65.

Dunaj. Devise: Belgrad 12.59, Kodanj 17.280, London 34.3675, Milan 28.96, Newyork 709.06, Pariz 83.57, Varšava 113.25. — Valute: dolarji 717, lira 28.74, dinar 12.58, češkoslovaška krona 20.96.
Praga. Devise: Lira 187.75, Zagreb 60.15, Pariz 160.25, London 163.55, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odst. invest. pos. 85 den., zast. listi 20—25, kom. zadolžnice 20—25, Celjska 201 do 205, Ljublj. kreditna 225—240, Merkantilna 101 do 102, zaklj. 101, Prašedion 1050 den., Kreditni zavod 175—185, Strojne 100 den., Trbovlje 375 do 395, Vevče 120 den., Stavna 165—180.

Zagreb. 7 odst. invest. pos. 90—92, vojna odškodnina 395—400, za sept. 400, za okt. 405, za dec. 410—412, Hrv. esk. 143—145, Kred. 143—144, Hipobanka 75—76, Jugobanka 115—117, Prašedion 1070—1075, Ljublj. kreditna 220, Slavenska 64, Srpska 143—146, Eksploatacija 60—62, Seferana 550—570, Nihag 40, Gutmann 440—460, Slavex 140, Slavonija 58—62, Trbovlje 380, Vevče 125.

Dunaj. Podon.-savski-jadr. 62.050, Alpine 29.6900, Greinitz 14.3, Kransjaka industrijska 25.0, Trbovlje 46.4, Hrv. esk. 17.5, Leykam 18.7, Hip. banka 9.2, Slavonija 6.6.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske, monte, 25 mm, fco Ratebe 9 vag. 510 zaklj. 510. Smezzola: 4.25, 4.50, 4.75 od 8—16, fco meja 555 den. Smrekovi ali jelovi hlodi, od 25 cm naprej, fco nakl. postaja 335 den. Jamski les, vsako množino, fco nakladalna postaja 170. den. — Zito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana 260 den. Koruza slavenska, par. Ljubljana 217 blago. Oves, par. Ljubljana 205 blago. Fižol mandolon, franko Postojna, tranz. vejan, b/m 2 vag. 325—335 zaklj. 335. Fižol mandolon, orig., fco Ljubljana 250 den. Fižol prepeščen, orig., fco Ljubljana 325 denar. Fižol ribničan, orig., fco Ljubljana 300 den. Laneno seme, la, fco Ljubljana 550 denar.

Iz češko-slovaške republike.

Praga, 19. septembra, 1925.

Državni proračun aktiven.

Realna in pametna finančna politika češke vlade zaznamuje ravno te dni novo etapo v svojem razvoju. Njen pričetek pa znači obenem velik uspeh, katerega dalekosežnih in dobrih posledic še ni mogoče oceniti. Na prvi seji poslednjega zasedanja parlamenta je vlada koalicijskih strank predložila proračun za leto 1926. To je prvi proračun češko-slovaške republike, ki je aktiven. Poleg aktivne trgovinske bilance, stabilizirane krone, tudi aktivni proračun, to je že precej!

To ni uspeh samo za politične stranke pred svojimi volivci, to je predvsem velik plus za mlado republiko. S tem je pred svetom dokazala svojo veliko notranjo moč, življensko sposobnost in stabilnost gospodarskega položaja. Značaj tega uspeha je še tem večji, če se upošteva, da je do te stabilnosti in ravnotežja prišlo v dobi težkih gospodarskih in finančnih kriz povsed; v dobi, ko se državniiki mogočnih držav z vekovno tradicijo, s koncentriranim domačim velekapitalom, trudijo rešiti problem, kako nvrstiti po vojni razrovane in omajane temelje državnega gospodarstva, na kateri način to gospodarstvo spraviti v ravnovesje, ne da bi pri tem na eni strani trpeia vsaj postopna reparacija petletnega pustošenja in ne da bi na drugi strani vsa ogromna bremena za to težko delo popravljjanja padla na rame in na račun sedanje generacije. Poleg tega imajo te države še znatno oporo v vojni odškodninah, denarnih in materialnih. Pa vendar so ti naporji želi prav malo uspeha, do letos skoraj nič.

Češko-slovaška republika vsega tega nima. Vznikla na ruševinah dvojne monarhije je bila prepuščena sama sebi. Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!

Z iskreno ljubeznijo, železno vstrajnostjo in legendarno češko štedljivostjo in požrtvovalnostjo so se češki državniiki oprijeli posla, predvsem pa ob sodelovanju in podpori celokupnega slovenskega prebivalstva delovali na ureditvi državnih financ. To njihovo delo se lahko deli na dve glavni periodi.

Prva: ustvarjanje svoje narodne valute. Ta doba je bila za vse nove države najtežja. Splošen kaos v administraciji, nezaupanje prebivalstva v novo stanje in vrtoglave spekulacije tujih, novim državam neprijeteljsko razpoloženih in tudi številnih domačih brezvestnih agentov, označuje to periodo. Dočim so bile ravno v tej razvojni dobi storjene ponekod usodopolne napake (n. pr. v Jugoslaviji), katerih škodljive posledice se bodo še dolgo čutile v narodnem gospodarstvu, so jo Čehi srečno in prvi prebrodili febr. l. 1919.

Od tedaj se giblje njihova finančna politika na jasno začrtani poti uveljavljanja in stabilizacije krone. Tudi ta doba je bila težka in ravno doslednost take politike je zahtevala čisto novih žrtv v tej ali oni panogi produktivnih slojev in ustanov. Te žrtve pa so bile samo začasne in se morejo pri splošni konsolidaciji izlečiti.

Rezultat take finančne politike je omejeni proračun. Od dosedanjih se razlikuje po tem, da je enoten, znižan in pa prvi aktivni državni proračun. Celokupna vsota vseh izdatkov iznaša 10 milijard 70.271.410 Kč, vseh dohodkov 10 milijard 85.752.543 Kč, ostane torej prebitok 15 milijonov 481.133 Kč.

Z naše strani bi marsikdo lahko izrekel predsodek, češ, tudi pri nas smo že imeli aktivne proračune — na papirju. To je točno in pri nas še vedno mogoče. Mogoče pa zato, ker politika vladajočih strank nima glavnih znakov, zdrave državne politike: ni jasna in nima pravega cilja; če ga ima, ne daje nobene garancije, da ga bo dosledno zasledovala in vsaj do mogoče mere dosegla; zato pa nima potrebne avtoritete. Končno je pri nas kontrola javnosti omejena na minimum, oziroma je splošni, kakor se je tudi ravno v tem za državo najvažnejšem poslu uveljavila škodljiva in protistavna praksa popolnega ignoriranja celo parlamenta samega.

Na Češkem je malo drugače. Vsi dosedanjí proračuni so bili realni in pod stalno kontrolo parlamenta tudi kot taki izvršeni, ne da bi se najmanjša stvar zakrivala pred kritiko javnega mišljenja.

Predložitev sedanjega aktivnega proračuna pa je zanimiva tudi radi tega, ker je proračun predložen parlamentu neposredno pred volitvami. Ta pojav je značilen za realno in zdravo pojmovanje čeških parlamentarcev glede njihovih dolžnosti napram državi, kajti proračun je bil vkljub volitvi agitaciji predložen, da bi država ne ostala brez rednega gospodarstva. Oni se dobro zavedajo, da samo redno, pravilno in pa pošteno ter pod kontrolo javnosti stoječe gospodarstvo more koristiti državi, ji pripomoči do ugleda in potrebnega krediti doma in v tujini. Viktor Schweiger.

Naznanila.

Študentska župe izvidnikov in planink za Slovenijo se vrši dne 4. okt. ob pol 10. uri na realki v Ljubljani. Vsi člani in njihovi roditelji najljubšeje vabljene! — Bistvo oko, tajnik.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisatelj Jules Verne. — Poslovenil A. B.

— Da, gospod Paganel, je odgovoril gospod Olbinett.

— Pravi obed, na resnični mizi, kjer je prt in kjer so prtiči?

— I seveda, gospod Paganel.

— In jedli ne bomo ne presušenega mesa, ne v trdo kuhanih jajec, ne nojevih zrezkov?

— Oh, gospod! se je zavzel kuhar, ki se je čutil ponižanega v svoji kuharski umetnosti.

— Nisem vas hotel žaliti, prijatelj, je dejal smeje se učenjak. Kaj hočete, več kakor mesec dni smo jedli samo to, to ne pri mizi, ampak na tleh, če nismo jahali na vejah. Obed, ki ste mi ga pravkar naznanili, se mi je zdel kakor sanje, prevara domišljije.

— Pa se prepričajmo, če je resnica, gospod Paganel, je nasvetovala gospa Helena, ki se ni mogla zdržati smeha.

— Izvolite mi podati roko, je dejal galantni učenjak.

— Ali vaše blagorodje nima glede »Duncan« ničesar zapovedati? je vprašal John Mangles Glenarvana.

— Po obedu, dragi John, po obedu bomo vsi skupaj sestavili načrt za novo ekspedicio.

— Potniki na jahti in mladi kapitan so se podali doli v vežo. Strojniku so naročili, naj kuri, da bo mogoče odpotovati na prvi mipljaj.

— Major je že sedel lepo obrit za mizo. Tudi ostali popotniki so posedli, potem ko so si v naglici nekoliko očistili obleko in se umili.

— Olbinettovega obeda kar niso mogli preživeti. Dejali so, da je izvrsten, celo boljši kakor sijajne pojedine v Pampah. Paganel si je naložil od vsake jedi po dvakrat, »iz raztresenosti«, je dejal.

— Ta nesrečna beseda je speljala Glenarvanovo gospo, da je povprašala, če je morebiti ljubeznivi Francoz med potjo katerikrat pal v svoj stari greh.

Major in lord Glenarvan sta se nasmehnili in spogledala. Kar pa zadeva Paganela, se je zakrohotal na glas in svečano obljubil, da vso pot ne naredi nobene take več. Nato jim je zelo zabavno opisal svojo smolo in svoje globoko proučevanje Camoensa.

»Na vse zadnje pa, je zaključil, vsaka stvar ima tudi kaj dobrega, in prav nič mi ni žal, da sem se zmotil.

— Kako neki? ga je vprašal major.

— Ker znam sedaj špansko, poleg tega pa tudi portugalsko. Mesto enega jezika jih govorim sedaj dvoje!

— Pri moji veri, na to pa še pomislil nisem, je odgovoril Mac Nabbs. Čestitam, gospod Jakob, iz srca vam čestitam!

Tako so proslavljali Paganela. Seveda pa radi tega ni izgubil niti enega grižljaja. Jedel je in govoril hkrati. Zato pa ni zapazil nekaj drugega, kar ni ušlo Glenarvanu: kako se je John Mangles zanimal za svojo sosedo, gospodično Grantovo. Tiho znamenje gospe Glenarvanove je opozorilo moža, da »je pač tako«. Glenarvan je pogledal mladi par, in dobrosrčno naklonjenost se mu je brala z obraza. Vprašal je Johna Manglesa, toda v čisto drugi zadevi.

»In vaša pot, John? Kako je šlo pa vam?

— Kakor smo si le mogli želeti, je odgovoril kapitan. Povedati pa vam moram, blagorodje, da se nismo vrnili po Magellanovem prelivu.

— Kaj! se je razvnel Paganel, šli ste torej okrog Hornovega rtiča, in mene ni bilo tam?

— Kar obesite se od obupa! mu je nasvetoval major.

— Sebičneži! Ali bi radi mojo vrv, da mi dajete take nasvete? ga je pokaral zemljepisec.

— Dajte vendar, Paganel, ga je tolažil Glenarvan, saj vendar ne morete biti povsed hkrati. Če ste se podili po pampski ravnini, vendar niste mogli istočasno jadrati okoli rtiča Horna.

— Zavoljo tega mi je vseeno lahko žal, ne?« so je odrezal učenjak.

Niso ga hoteli še naprej »žalostiti«, raje mu niso več odgovarjali. John Mangles pa je nadaljeval s popisovanjem vožnje. Jadrat je bil ob obali na jug.

Pregledal je natančno vse otočje na zapadni strani, ne da bi bil naletel na sledove »Britanije«. Ko je prišel do Pilarjevega rtiča, kjer je vohod v Magellanovo ožino, je bilo morje zelo viharo. Zato je raje nadaljeval pot proti jugu. »Duncan« je jadrat ob Zapuščanem otočju, dospel do 47 vzporednika južne širine, zavil okrog rtiča Horna, pustil na levi Ognjeno zemljo, prevozil Lemairovo ožino in sledil patagonski obali. Tam ga je na višini rtiča Corrientes zasačila huda nevihta, prav tista, ki je ravnala tako neusmiljeno s potniki na drevesu. Toda ladja se je skazala izborna in je sedaj že tretji dan križarila ob obali, ko so strelji iz karabinke naznanili Johnu Manglesu, da so prišli težko pričakovani prijatelji. Kar zadeva gospo Glenarvanovo in gospodično Grantovo, »Duncanov« kapitan ni mogel prehoviti njune neustrašnosti. Nevihta jih ni prav nič preplašila. Če so parkrat vzdihnila, je veljal zdihljaj prijateljem, ki so morali v takem vremenu bloditi po argentinskih ravninah.

Tako se je končalo Johnovo pripovedovanje. Lord Glenarvan je z veseljem pohvalil vrliga mornarja, nato pa se je obrnil k Mariji Grantovi:

»Draga gospodična, je dejal, vidim, da kapitan Mangles zna ceniti vaše vrline. Zares sem vesel ob misli, da vam ni neprijetno na njegovem krovu.

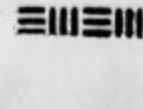
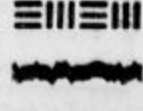
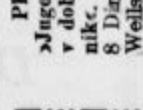
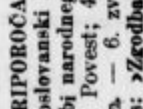
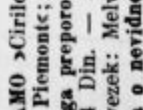
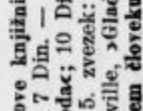
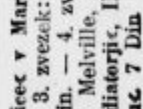
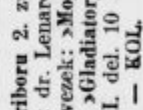
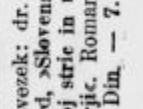
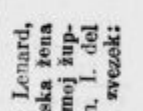
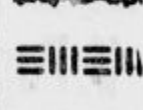
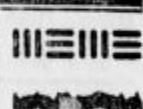
— Kako bi neki moglo biti drugače? je odgovorila Mary in pogledala gospo Heleno in morebiti tudi mladega kapitana.

— O, gospod John, sestra vas ima zelo rada, je vzkliknil Robert, in jaz vas imam tudi zelo rad!

— Jaz pa tebe, dragi otrok!« je odgovoril John Mangles. Robertove besede so ga spravile malo v zadrego, gospodični Grantovi pa so pognale lahko rdečico na čelo.

Zato je John Mangles raje speljal pogovor na manj kočljivo snov:

»Ker sem pri koncu s pripovedovanjem o »Duncanov« poti, nam bo vaše blagorodje gotovo rado povedalo, kako ste hodili po Ameriki in kaj vse je naredil naš mali junak.«

Ljubljanska porota.

Včeraj sta se vršili pred našo poroto dve obravnavi in sicer prva proti komaj 27 letnemu posestnikovu sinu Josipu Drešarju iz Dobruše št. 9 v kamniškem okraju, druga pa proti 20 letnemu hlapcu Antonu Rožmaniču, doma iz Mlake, hlapcu v Dvorski vasi na Gorenjskem. Prvi je bil obtožen hudodelstva uboja po § 140, drugi pa zločina po § 127 k. z. Druga obravnava je bila seveda tajna.

Prvemu obtožencu Drešarju očita precej obsežna obtožnica sledeče: Obtoženec je pripeljal dne 10. avgusta letos s svojim vozom več fantov nabornikov iz Vodice v Kamnik na nabor. Seveda so bili vsi fantje naborniki z voznikom vred pošteno vinskih dobre volje, ker so na ta račun že cel dan in celo noč preje popivali. Po naboru so se sestali v Rodetovi gostilni. Tam je sedel pri sosednji mizi tudi nabornik 20 letni Andrej Kušar s svojim prijateljem Alojzijem Alešom iz Rašice.

Med razgovorom je pristopil iz obtoženčeve družbe tovariš Jože Brank, ki je bil Kušarjev dober prijatelj k njemu. V šali mu je snel klobuk z glave in mu rekel: Fant, ti bi ne smel nositi krivice, če bi ne bil potrjen. — Kušarjev tovariš Aleš je rekel Branku, naj da klobuk nazaj, kar je Brank tudi storil, ker je napravil to le za šalo in tudi ni imel namena izvivati. To pa je slučajno opazil pijani Drešar. Skočil je od svoje mize, potegnil iz žepa nož, ga odprl in je navalil na Kušarja, katerega preje niti poznal ni in ni imel ž njim še nikdar ničesar opraviti. Kušar se je preplašen umaknil napadalcu z gostilne v vežo in od tam na dvorišče. Napadalca pa je klical in ga prošil: »Z nožem ne, z nožem ne!«

Toda razkačen napadalec ni vpošteval te prošnje. Zakadil se je v Kušarja, pograbil ga je z levico za ramo z desnico pa ga je vsekval z nožem za vrat. — Zadel je fanta tik pod vratom in desno stran prsi. Predrl mu je mišičevje prvega desnega medreberja in mu v dolžini 5 cm narezal glavno žilo. Po sunku je obtoženi obrisal in zaprl svoj nož, ga spravil v žep. Nato pa je zapregel svoj voz in se je odpeljal domov. — Težko ranjenega Kušarja je obvezal za prvo silo zdravnik dr. Polc v Kamniku. Drugi dan so prepeljali ranjenca v ljubljansko bolnico, kjer je osmi dan po dobljeni poškodbi umrl. Vzrok smrti je bila izkrvavitel.

Zagovor in pričevanje.

Obtoženec se je zagovarjal, da je storil to dejanje v popolni pijanosti in hipni duševni zmedenosti. Slab utis pa je napravila na porotnike in sodni dvor ugotovitev, da je obtoženec znan kot nasilen človek, ki se rad prepira in pretepa in je bil radi tega že štirikrat kaznovan. Enkrat je napadel celo svojo mater in jo je udaril z gnojno kopačo po glavi in jo precej težko ranil. — Priča Alojzija Rešarjeva, ki je videla cel dogodek, je povedala, da se je pokojni Andrej Kušar res umikal napadalcu in ga glasno prošil: »Z nožem ne, z nožem ne!«

Obtoženec glasom izpovedi te priče ni bil poseben hudo pijan. Tudi priča Martin Jeras je videl, kako ga je Drešar sunil z nožem, kaj pa so in če so preje sploh kaj govorili z obtožencem, tega pa ni vedel. — Jernej Kadivec je potrdil, da je bil Drešar malo pijan in da je nekoliko pobežal glavo. Sedel pa je na stolu sam in je bil videti bolj utrujen kot pijan. — Sodna izvedenica zdravnika dr. Mayer in dr. Novak sta ugotovili, da tako majhna rana običajno ni smrtna in so morale nastati med krvavljenjem kakšne komplikacije. Vsekakor pa je bila rana tudi brez teh smrtno nevarna. Izkrvavitel arterije mamale interne se je vršila počasi, zato je ranjenec še toliko časa živel. Pomoč je bila izključena.

Sodba.

Senat je stavil porotnikom tri vprašanja in sicer prvo glede uboja, drugo če je izvršil obtoženec dejanje v popolni pijanosti in tretje, če se je morda namenoma vpijanil, da izvrši to dejanje. — Porotniki so po kratkem posvetovanju prvo vprašanje glede uboja soglasno potrdili, potrdili pa so tudi drugo vprašanje glede polne pijanosti in zanikali soglasno, da bi se bil obtoženec namenoma za to dejanje napil. Na podlagi tega pravdoreka je bil Josip Drešar — oproščen.

Druga obravnava se je vršila proti hlapcu Antonu Rožmaniču iz Dvorske vasi radi zločina po § 127. Obsojen je bil na eno leto težke ječe.

Senatu je predsedoval viš. sod. svetnik Anton Mladič, votanta sta bila dež. sod. svetnik Mihael Vehovar in pa okr. sodnik Kralj. Drž. pravništvo je zastopal dr. Mastnjak, zagovornika pa sta bila pri prvi obravnavi dr. Žirovnik, pri drugi pa dr. Poček.

Danes se vrši zanimiva obravnava proti Hincu Bukoviču in Ludviku Krainarju radi raznih poneverb, ki sta jih izvršila v ljubljanski bolnici. Vstop dovoljen le z vstopnico.

Turistika in sport.

SPORTNI PREGLED.

Nogomet. Prvenstvena sezona 1925-26 se je pričela v območju ljubljanske podzveze preteklo nedeljo v Mariboru in sicer s tekmo Maribor : Merkur (izid 3 : 0) in Rapid : Ptuj (10 : 2). Maribor, ki je imel pred seboj težjo nalogo, je bil v dobri formi, Rapidu ni bilo treba napeti vseh sil. — Prihodnjo nedeljo se prično prvenstvene tekme tudi v Ljubljani in Celju. V Ljubljani igrajo Ilirija : Jadran, Slavija : Slovan in Primorje : Svoboda, v Celju Celje : Atletiki, v Mariboru Rapid : Maribor.

V Zagrebu so izpadle nedeljske prvenstvene tekme s nepričakovanimi rezultati. Gradjanski je igral s Sparto le neodločno s 3 : 3, Hašk je dosegel proti Železničarjem visok izid 6 : 2, tekma Concordia : Croatia je končala z 2 : 0.

Tekme za olimpijski fond nogometnega saveza v Ljubljani niso bile najboljše obiskane. Posebno v soboto se je odigrala tekma rezervnih moštev Ilirije in Primorja pred neznatnim številom publike. Ilirija je po dobri igri nadvladala Primorje s 7 : 1. — V nedeljo je Hermes zmagal nad II. garnituro Ilirije s 4 : 0, Primorje nad Jadranom s 5 : 0. Zanimivejšo igro sta podala Primorje in Jadran. Prvo se je nahajalo v izvrstni formi ter dosegel rezultat popolnoma zaslužio. Jadran je imel slab dan in ni nudi tistega odpora kot ga je moštvo sposobno v svojih boljših igrah. — Rezervi Ilirije je ležala v nogah še sobotna tekma, primanjkovalo ji je hitrosti in agilnosti. Vkljub temu je izid 0 : 4 večji kot bi odgovarjalo poteku igre.

Ilirija : Ponziana (Trst) 1 : 2. Igrano 20. t. m. v Trstu. Ilirija je bila v povprečni formi, slabjša v forwardu, vendar boljše moštvo od Ponziane. Da je izpadla tekma zanjo vkljub temu negativno, je povzročil v prvi vrsti skrajno pristranski sodnik in nekoliko tudi neregularno igrišče, kateremu se je Ilirija le težko prilagodila.

Avstrija : Mažarska 1 : 1. Igrano 20. t. m. v Budimpešti pred 40.000 gledalci. — V Gradcu so porazili dunajski Amaterji kombinirano moštvo Sturm-GAK s 7 : 0.

Hazena. Atena je v nedeljo zmagala v priateljski tekmi nad Primorjem z rezultatom 24 : 0. Ilirija je gostovala v Mariboru proti hazenašicam Maribora; izid 4 : 1 za Ilirijo. — V Zagrebu je gostovala hazena opatijskega Olimpa; v soboto je zmagala nad Viktorijo z 12 : 4, v nedeljo je podlegla Akademskemu SK z 3 : 17. Prvenstvena tekma Akademski SK : Vesna 15 : 5.

Lahka atletika. V Zagrebu je priredil v nedeljo Gradjanski SK v proslavo 1000 letnice hrvatskega kraljevstva velik lahkootletski meeting, ki pa žal ni bil najboljšo organiziran in se ni mogel še zaključiti. Preostali program se bo absolvirati koncem tekočega tedna. Doseženi so bili doslej nekateri prav dobri rezultati. Meetinga se je udeležila iz Ljubljane tudi ženska atletska sekcija Ilirije. Nekateri rezultati: moški: 50 m Krajačič (ASK) 6,2 sek., skok v višino Zgaga (Marathon) 176,5 cm, Jakupić (HASK) isto, skok v daljavo Jakupić 626 cm, skok ob palci Ferković (HASK) 3 m. Ženske: Troboj (50 m, skok v daljavo, met diska). 1. Omanova (Ilirija) 6 točk (rezultati: 7,8 sek., 45,4 cm, 25,38); Pervanova II skok v daljavo 482 cm, Tratnikova 467 cm, Tomljenovičeva met diska 27,35 m. Za finale na 100 m so se kvalificirale Omanova in Tratnikova (Ilirija), Plickova (HASK in Baranyay (ASK).

Velika motorna dirka za prvenstvo Jugoslavije v Zagrebu se vrši v nedeljo, dne 27. t. m. ter obeta biti do sedaj najinteresnejša sportna prireditel v moto-sportu. Zagrebški in ljubljanski motociklisti se pridno pripravljajo na tekmovanje, na katerem se bo prvič v motociklistiki izvojeval ponosni naslov prvaka Jugoslavije. Ljubljanski motociklisti se udeležijo tekmovanja v velikem številu kot gledalci in kot tekmovalci.

Poizvedovanje.

Na sejmu v Višnji gori se je izgubila večja vsota denarja in sicer na poti od trgovine Omanen do kolodvoru. Pošten najditelj naj izroči denar v župnišču Višnja gora.

Dnevno koncerti:

V kavarni od 5 do 1/2 ure zvečer
V kleti " 6 " 12 " "
V restavraciji " 7 " 12 " "

Ob nedeljah in praznikih jutratkovni koncert v restavraciji.

DAMSKA KAPELA V RESTAVRACIJI ZVEZDA

Točna in solidna postrežba.
Prvovrstna vina, gorka in mrzla jedila.
Se priporočata
Fran in Roza Krapež

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snaženje in vsakovrstno barvanje oblek
ANTON BOC, LJUBLJANA
Selenburgova ul. 6/I, Glince-Vič 48

MODNI KLOBUKI

barčunasti
karžunasti
tudi FILCI v vseh modnih barvah v veliki izbiri in po nizkih cenah pri

MINKI HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Popravila se sprejemajo. Žalni klobuki v zalogi!

Sprejmeta se za takoj in pozneje

2 TRG. POMOČNIKA

manufaktura in železnarja. Prednost imajo oni, kateri so servirali v večjih trgovinah na deželi. Ponudbe s prepisi spričeval na: P. KOREN, preje Šterk, v Črnomlju. 6412

Dobre pletilke

ščem. Hrana in stanovanje v hiši. — Naslov v upravi lista pod številko 6426.

Industrija vate

V. Popović & drug, Starišečej

priporoča vse vrste VATE za krojače in izdelovalce odev. — Prodaja samo na veliko. — Zahtevajte ponudbe z vzorci. 6308

Enonadstropna hiša

v MARIBORU (predmestje Melje, 5 minut od kolodv.), s staro vpeljeno trgovino, je takoj NAPRODAJ. — Ponudbe na naslov: JOS. WERNIGG — Šoitanj.

Klavirje in harmonije na obroke in na posodo
Bösendorfer, Förster, Steinway etc. — Vsi instrumenti za bleh- in strah-godbo, strune in žice vseh vrst na debelo in drobno.

Alfonz Breznik, Ljubljana, Mestni trg št. 3 (pri magistratu).

Najposobnejša trdka v Jugoslaviji.

Dobri krojači

samostojni, za damsko konfekcijo, se iščejo za stalno delo. Zglasiti se je v trgovini »ELITE« — Ljubljana, Prešernova ulica 7. 6358

Išče se izurjen

medičarski pomočnik

pod pogojem, da je popolnoma samostojen v »beajzanju«. — Naslov so poizve pri Oblastni zadrugi slaščičarjev, medičarjev itd. v Ljubljani, Opekarska cesta 26. 6331

PRIMARIJ

dr. MINAR

KONGRESNI TRG 10

zopet ordinira.

Agitirajte in širite naše časopise!

Vedno zadnje novosti

damskih klobukov

priporoča modni salon

IDA ŠKOF-WANEK naslednici

Ljubljana, Pod Trančo št. 2

Žalni klobuki vedno v zalogi. Preoblikovanje in popravila se točno in ceno izvršujejo. Priznana nizke cene!

Globoke žalosti potrji naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec pretužno vest, da je naš skrbni, iskreno ljubljani soprog, srčno ljubljani in nepozabljeni oče, sin, brat, stric in svak, gospod

Leopold Spreitzer

strojevodja v pokoju

v 55 letu starosti, v torek, dne 22. septembra, ob 13. uri po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega se bo vršil v četrtek ob dveh popoldne iz hiše žalosti, Dunajska cesta 66, na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 22. septembra 1925.

MARIJA, soproga. — JANKO, VALTER in ERIKA, otroci.
ARGIA SPREITZER roj. MONTANARI, snaha.

Potrjim srcem naznanjamo bridko vest, da je naša nadvse ljubljena hčerka, odnosno sestra, gospodična

Herma Bobek

dijakinja III. letnika drž. ženskega učiteljskega

danes, v ponedeljek, ob 20. uri po dolgotrajni in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, v cvetu mladosti, komaj 19 let, mirno izdihnila svojo blago dušo. — Pogreb nepozabljene se bo vršil v sredo, 23. septembra t. l., ob 15. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. — Sveta maša zadušnica se bo darovala dne 24. septembra ob 7 zjutraj v frančiškanski cerkvi v Mariboru. Vzornemu otroku ohranimo blag spomin.

Maribor, dne 21. septembra 1925.

Žalujoča družina MIHAELA BOBEK.

Kdor da več

za priporočilo svoje trdke ali podjetja v kakem časopisu, kakor bi bilo to v skladu z uspehom, ki ga je dosegla reklama, naj bo uverjen, da je temu ponajveč vzrok napačno izbran način reklame. Zato je neobhodno potrebno, da se vsak trgovec ali obrtnik, pa tudi vsakdo, ki kaj kupuje ali prodaja, obrne poprej na upravo našega dnevnika in zahteva podrobnih pojasnil in proračun. Stranka si pri tem prihrani trud in stroške in se obvaruje češče večje škode.

POSOJILO 50.000 Din

na prvomestno vknjižbo, se išče. Naslov v upravi: 6427.

KUPIM ŽAGO

v vsemi poslopih in stroji, v ceni do vsote 2.000.000 Din. Ponudbe na: »DELTA-STAN«, Zagreb, Ilica 22.

UČENKA

močna in pridna s primerno šolsko izobrazbo, iz poštene kmečke hiše, se sprejme pri trdki Josip RUDMAN — Krška vas — Brežice.

Krasen KLAVIR

(salon - flügel), zelo lep in dober, se po ceni prodaja. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »Glasba«.

Izurjene pletilke

za nogavice, se sprejmejo takoj. Delo stalno. Hrana in stanovanje v hiši. — E. GOSTINČAR — Šmarca pri Kamniku. 6418

DELIKATES- trgovina

dobro idoča, v sredini mesta, se pod ugodnimi pogoji prodaja. — Ponudbe na upravo lista pod šifro »1. oktober«.

ZDRAVNIŠKI INSTRUMENTARIJ

celoten, s fino operacijsko mizo, v najboljšem stanju, ima napredaj KMETIJSKO DRUŠTVO v Žužemberku za ceno samo 10.000 dinarjev.

KUHARICO

perfektno, srednjih let, pridno, marljivo in snažno, vajeno vseh gospodinskih del, sprejme večja trgovska hiša na deželi. Ponudbe s sliko in prepisi spričeval pod šifro: »Plača dobra« št. 6413 na upravo »Slovenca«.

Iščejo se ODJEMALCI

na debelo

za »TRČAN MED«

vosek, orehe, kostanj, krompir, predivo in fižol. — Naslov pove iz prijaznosti uprava »Slovenca« pod šifro: »Deželni pridelki št. 6384c.

Večja parcela

ob Dunajski cesti, napredaj po ugodni ceni. Naslov pri upravi lista pod št. 6406.

Kurjač ob enem STROJ-čavničarstvu.

Naslov pove uprava lista pod št. 6341.

Lesni trgovci pozor!

Prevzamem v nakup in komisijsko razprodajo vsakovrsten rezan, okrogel, tesan, trdi in mehki les, drva proti 2% provizije ter oskrbujem najboljše inozemske kupce ter dobre plačnike. Obvezne ponudbe z navedbo cene, nalog, postaje ter konsignacije se naj pošljejo na naslov D. Korošec, Rečica ob Paki.

Pozor!

MODNI SALON

Ivanka Stegnar, Ljubljana

je prejel najnovejše modele

DAMSKIH KLOBUKOV

Vsa popravila, nakitja in preoblikovanja točno po najnižjih cenah. Žalne klobuke ima vedno v zalogi.

Pozor!

=====

Inserati v »Slo-
vencu« imajo po-
polen uspeh!

=====

P. n. bančnim zavodom

ter industrijskim podjetjem dobavljamo poslovne knjige itd. po posebnem naročilu v priznani finiš izdelavi v najkrajšem času.

Knjigovoznica K. T. D. v LJUBLJANI
Kopitarjeva ulica 6/II.